

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET BURGERLIJK RECHT IN CIJFERS

De Rechtbank van eerste aanleg te Gent 1958

I. Algemeen Overzicht

Enkele maanden geleden betreurde ik, dat er zo weinig statistisch materiaal voorhanden was, op het gebied van het burgerlijk recht ⁽¹⁾

De schuld daartoe ligt m.i. bij de civilisten zelf. Nog steeds bekijken ze hun vak haast uitsluitend van de « literaire » kant uit. Ze blijven zich in teksten en theorieën verdiepen, en schijnen geen belang te hechten aan de sociale werkelijkheid. Waarom nemen ze toch geen voorbeeld, wat dat betreft, aan de penalisten en de publicisten?

Ik opperde de suggestie, dat onze assistenten ons hierin zouden kunnen helpen. Maar dat gaat niet. Ze moeten immers in de eerste plaats hun « baas » bijstaan, en daar hebben ze reeds werk genoeg aan.

Toen dacht ik aan het oprichten van een plaats van werkleider, speciaal bedoeld voor het verzamelen en klasseren van statistische gegevens. Doch daartoe blijkt geen geld beschikbaar te zijn.

Per slot van rekening blijft er niet anders over, dan het werk zelf maar aan te pakken. En dat is maar beter ook. Iemand moet toch het ondenkbare werk doen, om de spits af te bijten?

Dat heb ik dan geprobeerd.

Tijd en krachten zijn jammer genoeg beperkt. Zo meende ik, op zeer stille wijze van wal te moeten steken. Mijn onderzoek bleef omschreven door de registers der burgerlijke kamers van de rechtbank van eerste aanleg te Gent, voor het zonnejaar 1958.

Ik heb ook gebruik kunnen maken van enkele statistieken, welke de griffies jaarlijks opstellen, op last van de Minister van Justitie. En ik neem deze gelegenheid gretig te baat, om de leden van de Gentse griffies (zowel voor strafzaken als voor burgerlijke zaken) zeer hartelijk te bedanken voor de uiterst tegemoetkomende en deskundige wijze, waarop ze mijn taak wisten te verlichten. Aan die ogenblikken van samenwerking behoud ik de allerprettigste herinnering.

Ook bedank ik de Heer Van Hove, voorzitter van

de rechtbank, die de toelating gaf, zonder dewelke dit alles onmogelijk ware geweest.

* * *

Dit eerste artikel is gewijd aan enkele algemene gegevens over de activiteit der vier burgerlijke kamers (er bestaan er in het geheel acht), voor het jaar 1958.

Eerste kamer: allerlei: register 310, vanaf fol. 326; register 311, tot fol. 463; register 319, tot fol. 475. echtscheidingen: register 313, fol. 165-307; register 314, fol. 308-633; register 322, fol. 1-176.

Tweede kamer: hoger beroep tegen vonnissen van vrederechters: register 315, fol. 104-389; register 324, fol. 1-156.

Derde kamer: allerlei: register 316, fol. 43-178; register 325, fol. 1-66.

Vierde kamer: hoofdzakelijk beslagzaken: register 317, fol. 127-381; register 326, fol. 1-160.

* * *

Aanhangige zaken: 3.868. Reeds aanhangig bij het begin van het jaar: 2.426.

Beëindigde zaken: 1.303. Vonnissen op tegenspraak: 692. Vonnissen bij verstek: 407. Afstand, dading, samenvoeging, schrapping: 204.

Samenstelling van de rechtbank: drie rechters (kamers één en twee): 914 vonnissen; één rechter (kamers drie en vier): 185 vonnissen; mededeling aan het Openbaar Ministerie: 789 zaken.

Incidenten: vonnissen vooraleer uitspraak te doen: 397; deskundig onderzoek: 86; bezoek ter plaatse: 7; verhoor op vraagpunten: 4.

Einduitslag: ingewilligde vorderingen: 777; afgewezen (geheel of gedeeltelijk): 322.

* * *

Zaken op aanvraag:

pro Deo's: aangevraagd: 571; toegekend: 543; zonder gevolg: 17; geweigerd: 11;

toelating om in echtscheiding te dagvaarden (art. 240 BW): aangevraagd en toegekend: 272;

indienen van eigenhandig testament (art. 1007 B.W.): 217;
 in bezit stellen van nalatenschap (art. 770-773 B.W.): aangevraagd en toegekend: 120;
 machtiging tot verkoop van onroerend goed (wet van 12 juni 1816): aangevraagd en toegekend: 62;
 aanstelling van voorlopig bewindvoerder voor geïnterneerden (wet van 18 juni 1850, art. 29): aangevraagd en toegekend: 41;
 verbetering van aktes van de burgerlijke stand (art. 99-101 B.W.): aangevraagd en toegekend: 36;
 bekrachtiging van beslissingen van de familieraad (art. 458, 467 B.W.): aangevraagd en toegekend: 30;
 vrijlating van geïnterneerden (wet van 18 juni 1850, art. 17): aangevraagd en toegekend: 30;
 nationaliteitskeuze (art. 10, samengeordende wetten): aangevraagd en toegekend: 26;
 adopties (art. 355 B.W.): aangevraagd en toegekend: 23;
 hernieuwing aanstelling bewindvoerder (wet van 18 juni 1850, art. 33): aangevraagd en toegekend: 22;
 gerechtelijke verklaring van overlijden (zie mijn *Handboek van burgerlijk recht*, 1, 145): aangevraagd: 20; toegekend: 18; afgewezen: 2;
 convocatie familieraad inzake krankzinnigen (art. 494 B.W.): ontzetting: aangevraagd en toegekend: 13; gerechtelijk raadsman: aangevraagd en toegekend: 6;
 verkorting termijn om na echtscheiding te huwen (art. 296, 298 B.W.): aangevraagd: 13, toegekend: 8; afgewezen: 5;
 wettiging overspelig kind (art. 331 bis B.W.): aangevraagd: 11; toegekend: 10; afgewezen: 1;
 inschrijving geboorteakte (mijn *Handboek*, 1, 138): aangevraagd en toegekend: 5;
 ontlasting curator erfloze nalatenschap (art. 812 B.W.): aangevraagd en toegekend: 3;
 machtiging gehuwde vrouw (art. 215 en 217 B.W., voor de wet van 30 april 1958): aangevraagd en toegekend: 3;
 aanstelling curator erfloze nalatenschap (art. 812 B.W.): aangevraagd en toegekend: 2;
 bekrachtiging akte van bekendheid (art. 72 B.W.): aangevraagd en toegekend: 2;
 exequatur (art. 10, wet op de bevoegdheid, 25 maart 1876): aangevraagd en toegekend: 1.

II. De echtscheidingskamer (2)

A. Overzicht.

Aanhangige zaken (3): 387.
 Eindvonnissen: 243.
 Toegestaan: 207.
 Ongegrond: 32.
 Niet ontyankelijk: 4.

B. Gronden.

1) Overspel van de vrouw: 58; bewijs door strafvonnis: 49; proces-verbaal politie: 6; getuigen: 1;
 Voeg daarbij: 44: erge belediging (door ontrouw): 32; overspel van beiden: 9; overspel van de vrouw naast erge belediging vanwege de man: 3.

Dus, gevallen van ontrouw: $58 + 44 = 102$.

2) Overspel van de man: 45.

De woorden «onderhoud van bijzit» (art. 230 B.W.) staan steeds in de vonnissen vermeld. Echter zelden de woorden «in het echtelijk huis». Wel vindt men deze laatste:

in gedrukte formulieren van vonnissen die de echtscheiding toestaan: 20;

uitdrukkelijk getijpt: 3;

bij de erge beledigingen: 1.

Hieruit mogen we afleiden dat het wettelijk vereiste «onderhoud van bijzit in het echtelijk huis» niet meer zo nauw wordt opgevat, en dat er een neiging bestaat, om het overspel van de man gelijk te stellen met dat van de vrouw (zie mijn *Handboek van burgerlijk recht*, 1, 275).

Bewijs: steeds strafvonnis.

Voeg daarbij: 52; erge belediging («schuldige betrekkingen»): 32; erge belediging («bij een andere vrouw gaan wonen»): 10; overspel van beiden: 9; overspel van de man naast erge belediging vanwege de vrouw: 1.

Dus, gevallen van ontrouw: $45 + 52 = 97$.

3) Erge belediging vanwege de vrouw: 34.

Voeg daarbij: 7; erge belediging vanwege beiden: 6; overspel van de man naast erge belediging vanwege de vrouw: 1.

Totaal: $34 + 7 = 41$.

Aard der beledigingen (er zijn er steeds meer dan één): schuldige betrekkingen: 32; echtelijk huis verlaten: 11; echtelijk huis verlaten + ontrouw: 10; dronkenschap: 6; kinderen verwaarloosd: 4; huis niet verzorgd: 2; kind weggegeven: 1; mishandelingen: 1.

4) Erge belediging vanwege de man: 62.

Voeg daarbij: 9; erge beledigingen van beiden: 6; erge belediging vanwege de man naast overspel vanwege de vrouw: 3.

Totaal: $62 + 9 = 71$.

Aard der beledigingen (er zijn er steeds meer dan één): ontrouw: 28; mishandelingen: 23; dronkenschap: 19; huisgezin verlaten: 18; steun geweigerd: 6; geen werk gezocht: 5; lasterlijke aantijgingen: 5; aanrandingen der eerbaarheid: 3 (waarvan één op zijn eigen kinderen); verbod aan zijn vrouw, om bezoeken te brengen of te ontvangen: 2; toegang van het echtelijk huis aan de vrouw ontzegd: 1; onverschilligheid: 1; strafrechtelijke veroordeling (wegens valsheid in schrifturen): 1.

C. Duur van het huwelijk.

Aantal jaren tussen het sluiten van het huwelijk en het instellen van de eis tot echtscheiding (resp. scheiding van tafel en bed):

1 jaar: één geval	18 jaar: 3 gevallen
2 » : 5 gevallen	19 » : 3 »
3 » : 6 »	20 » : 4 »
4 » : 12 »	21 » : 6 »
5 » : 6 »	22 » : 7 »
6 » : 14 »	23 » : 3 »
7 » : 8 »	24 » : 5 »
8 » : 6 »	25 » : 7 »
9 » : 22 »	26 » : 3 »
10 » : 12 »	27 » : 3 »
11 » : 11 »	28 » : 4 »
12 » : 15 »	29 » : 1 »
13 » : 8 »	30 » : 0 »
14 » : 11 »	31 » : 4 »
15 » : 2 »	32 » : 3 »
16 » : 8 »	33 » : 3 »
17 » : 12 »	34 » : 1 »
	35 » : 2 »

Dus van 1 tot 5 jaar: 30

6 tot 10 jaar: 62

11 tot 15 jaar: 53

16 tot 20 jaar: 30

21 tot 25 jaar: 28

26 tot 30 jaar: 10

31 tot 35 jaar: 11

Opvallend is :

a) dat er uiterst weinig echtscheidingen werden aangevraagd, kort na het sluiten van het huwelijk : na één jaar, één geval; na twee jaar, 5 gevallen; na 3 jaar, 6 gevallen;

b) dat er nog scheidingen plaats vinden na meer dan 30 jaar huwelijk. B.v. :

na 35 jaar (register 314, fol. 350). Grond : ontrouw van de man (geboren 1898, gehuwd 1923, veroordeeld 1952) ;

na 35 jaar (reg. 314, fol. 503). Grond : overspel van de vrouw (geboren 1904, gehuwd 1923, veroordeeld 1955) ;

na 34 jaar (reg. 314, fol. 312). Gronden : dronkenschap en ontrouw van de man (geboren 1901, gehuwd 1922), en mishandelingen van zijnerzijde ; overspel van de vrouw (geboren 1902, veroordeeld 1953). Er werden kinderen uit het huwelijk geboren, onder meer een « minderjarig dochttertje », dat aan de moeder werd toevertrouwd ;

na 33 jaar (reg. 314, fol. 424). Grond : de man verliet het echtelijk huis in 1954, om alleen te gaan wonen ; hij verweet zijn vrouw haar « onmogelijk karakter » ; bleef het bewijs echter schuldig.

D. Leeftijd van de echtgenoten.

Alle leeftijden zijn vertegenwoordigd, vanaf 19 (vrouw) tot 72 (man).

Ziehier enkele merkwaardige gevallen :

a) (reg. 313, fol. 188) : man 68, vrouw 63; overspel van de vrouw; duur van het huwelijk : 3 jaar ; geen kinderen ;

b) (reg. 314, fol. 315) ; man 22, vrouw 20 ; overspel van de vrouw ; duur van het huwelijk : één jaar ; geen kinderen ;

c) (reg. 314, fol. 531) man 72, vrouw 29 ; overspel van de vrouw ; duur van het huwelijk : 5 jaar ; geen kinderen.

E. Beroep van de echtgenoten.

In de meeste gevallen wijzen de beroepen op zeer bescheiden geldelijke middelen, — hetgeen overeenkomt met het grote aantal pro Deo's (203, voor 243 eindvonnissen).

Wat moet men daaruit afleiden ? Dat welgestelde mensen liever geen echtscheiding aanvragen ? Of dat ze eerder gebruik maken van echtscheiding bij wederzijdse toestemming ? Een feit is, dat er maar één pro Deo voorkomt, onder de 27 gevallen van wederzijdse toestemming (hieronder, letter K.) Doch ook daar zijn de beroepen zeer bescheiden (zie verder).

Voorbeelden :

Bij de mannen : metser, schipper, metaalbewerker, kraangeleider, autogeleider, mijnwerker, brievenbesteller, mekaniker, slachter, militair, gepensioneerde, muzikant, glasblazer, portier, taxivoerder, smid, gaswerker, textielbewerker, schoenmaker, groentenverkooper, ijzerdraaijer, loodgieter, trambediende, schilders-knecht, enz.

Wijzen op een grotere welstand : nijveraars, dienstoverste, beheerder, hotelhouder, scheikundige, beeldhouwer.

Bij de vrouwen : naaister, ziekenoppaster, meid, schoonmaakster, huishoudster, papierbewerkster, haarkapster, winkelierster, stikster, kassierster, snijderster, kuisvrouw, spinster, enz.

Beter gesteld : herbergierster, handelaarster.

Zonder beroep : bij de mannen : 6 ; bij de vrouwen : 131.

F. Toestand van de kinderen.

Aantal zaken waarin de rechtbank beslissingen heeft getroffen aangaande de hoede over de kinderen : 78.

Aantal kinderen op het ogenblik, waarop de echtscheiding werd toegestaan : geen : 131 ; 1 : 40 ; 2 : 22 ; 3 : 10 ; 4 : 4.

Bezoekrecht geregeld : 9.

Aan wie werden de kinderen toevertrouwd (art. 302 B.W.) ?

a) Aan de vrouw, die geen schuld droeg aan de echtscheiding : 43.

b) Aan de man, die geen schuld droeg aan de echtscheiding : 23.

c) Aan de vrouw, bij gedeelde schuld : 3

d) Aan de man, bij gedeelde schuld : 4.

e) Aan de vrouw, die de volle schuld droeg : 1.

f) Eén kind aan de man, en één aan de vrouw : 1.

g) Twee kinderen aan de man, en twee aan de vrouw : 1.

h) Onderzoek vooraleer over de hoede te beslissen : 2.

G. Geldelijke aangelegenheden.

Pro Deo's : 203.

Vereffening van de gemeenschap : 46.

Vervanging van de met vereffening belaste notaris : 2.

Tegenzegging : 1.

Steungeld (art. 301 B.W.) : in 46 zaken. Aan de echtgenoot toegekend : 13. Voor de kinderen : 13. Verdere inlichtingen gewenst : 20. Ongegrond : 9. Afgeschaft : 6. Verhoogd : 1. Bedragen : voor de echtgenoot (per maand) : 5000, 4300, 2200, 2000, 1500, 1300, 1200, 750 frank; voor een kind (per maand) : 3500, 1500, 1000, 750, 500, 400, 200 frank.

H. Rechtspleging.

a) Tegeneisen : in 43 zaken + 3 samengevoegde; beide gegrond : 1; beide ongegrond : 1; eis gegrond, tegeneis niet : 13; eis ongegrond, tegeneis gegrond : 10; eis gegrond, tegeneis vergt nader bewijs : 3.

b) Andere incidenten : 12; verzoening : ingeroepen : 5; erkend : 1; wraking van getuigen : 4; laattijdig verzet : 2; eis te vroeg ingesteld (art. 240 B.W.) : 1; verzet niet ontvankelijk : 1; getuigenverhoor nietig : 1; tussenkomst Openbaar Ministerie : 1; strafrechtelijke vrijpraak (op grond van art. 388, lid 2 S.W.) : 1. Incidentele eis toegewezen : 9; idem afgewezen : 3.

I. Internationaal Privaatrecht.

5 gevallen.

Telkens werd onderzocht, of de aangegeven gronden tot echtscheiding erkend werden door de nationale wetgevingen van beide partijen : ja : 4; neen : 1.

J. Scheiding van tafel en bed.

Aantal eisen : 21. Toegestaan : 10. Nader onderzoek : 10. Ongegrond : 1. Gronden : ontrouw van de man : 5; erge belediging vanwege de man : 3; overspel van de vrouw : 2.

Uit de aard van deze gronden blijkt al, dat het meestal vrouwen zijn, die scheiding van tafel en bed boven echtscheiding verkiezen.

Omzetting tot echtscheiding (art. 310 B.W.) : 0.

K. *Echtscheiding bij wederzijdse toestemming.*

Aanvragen ingediend : 27. Toegestaan : 27. Aantal kinderen : geen : 13 gevallen ; 1 : 13 gevallen ; 4 : 1 geval.

Duur van het huwelijk : 3 jaar : 2 gevallen

5 » : 1 »
6 » : 2 »
7 » : 4 »
8 » : 3 »
9 » : 3 »
11 » : 3 »
12 » : 1 »
13 » : 1 »
14 » : 3 »
17 » : 2 »
19 » : 2 »

Pro Deo : 1.

Beroepen der echtgenoten :

- a) bij de mannen : toneelspeler, monteerder, elektriker, politieagent, jockey, stadsbediende, brigadier, brievenbesteller, metaal draaier, autogeleider, doch ook : ingenieur, geneesheer, handelaar zonder beroep : geen ;
- b) bij de vrouwen : werkvrouw, onderwijzeres, nurse, schoolmeid, haarkapster, snijdster, suppooste, doch ook : vertegenwoordigster, gerante ;
- zonder beroep : 9.

Prof. René DEKKERS.

(1) « Gerechtelijke statistiek », in Rechtskundig Weekblad 1959-1960, kolom 1433-1438.

(2) Zie een eerste artikel in Rechtskundig Weekblad, 1960-1961, kol.

(3) Scheiding van tafel en bed inbegrepen. Aparte gegevens hieronder, letter F.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 25 september 1959.

Eerste Voorzitter : M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever : M. Valentin.
Advokaat-generaal : M. Mahaux.
Advokaten : Mrs. Simont en Van Leynseele.

Bewijs door vermoedens. — Kan alleen blijken uit bekende feiten.

Het bewijs door vermoedens kan enkel uit bekende feiten en niet uit persoonlijke opvattingen van de rechter blijken.

Maatschappij van Intercommunaal Vervoer te Brussel
t/ Monseur en P.V.B.A. Transports Jean Bal.

Gelet op het bestreden vonnis, op 23 januari 1959 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, uitspraak doende in hoger beroep ;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1349 en 1353 van het burgerlijk wetboek,

doordat het bestreden vonnis de vordering van aanlegster niet gegrond verklaart, onder overweging dat « het als vaststaand mag worden aangezien dat, op het uur van het ongeval, dit is omtrent 17 uur, de monding van de Koningstraat belemmerd was langsheen de rechter stoep ten opzichte van de door beide voertuigen gevolgde richting, door tegen de rand van die stoep stilstaande voertuigen waarvan de aanwezigheid op deze plaats verweerder geheel natuurlijk ertoe verplichtte op de strook van de sporen van de tramrijtuigen van aanlegster te gaan rijden », zonder dat in het bestreden vonnis of in de stukken der rechtspleging waarop de rechters over de grond acht vermochten te slaan de feitelijke elementen aangehaald zijn waaruit de rechters over de grond dergelijk vermoeden afleiden ;

dan wanneer de rechter niet als bewijs mag laten gelden een vermoeden dat hij ontleent, niet aan een

bekend feit, doch aan persoonlijk door hem gemaakte beschouwingen, waaruit volgt dat de rechters over de grond ten deze de omstandigheid niet als vaststaand mochten beschouwen waarop zij hun beslissing steunen, nu zij deze overtuiging niet verkrijgen uit de door partijen hun ter beoordeling voorgelegde feitelijke elementen :

Overwegende dat uit de in het middel aangehaalde reden volgt dat de rechter over de grond overwogen heeft dat de feitelijke elementen, namelijk de belemmering van de straat die de voertuigen van partijenn gingen inrijden, een geval van overmacht opgeleverd hadden hetwelk eerste verweerder ertoe gedwongen had te rijden op de strook van de sporen die de tramrijtuigen van aanlegster volgden ;

Overwegende dat de rechter over de grond, door te verklaren dat bedoelde belemmering « als vaststaand mag worden aangezien », zijn redenering op een vermoeden steunt ;

Overwegende evenwel, dat dit vermoeden niet rust op enig element en dienvolgens slechts valt te beschouwen als de uitdrukking van de persoonlijke opvatting van de rechter ;

Overwegende dat het bewijs door vermoedens, enkel uit bekende feiten, en niet uit dergelijke opvattingen kan blijken ;

Dat het middel gegrond is ;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis ;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing ;

Veroordeelt verweerders tot de kosten ;

Verwijst de zaak naar de rechtbank van eerste aanleg te Nijvel.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 9 oktober 1959.

Voorzitter -verslaggever : M. De Clippele.
Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.
Advokaten : Mrs. Demeur en De Bruyn.

1. **Overeenkomsten. — De ingebrekestelling en de vaststelling of het bewijs van het ingebreke zijn zijn onderscheiden begrippen.**
2. **Motivering. — In casu geen tegenstrijdigheid van beslissingen omtrent akten van procedure.**

1. *De ingebrekestelling van de schuldenaar ten gevolge van de foutieve vertraging in het vervullen van zijn verplichtingen en de vaststelling of het bewijs van deze foutieve vertraging maken onderscheiden begrippen uit.*
2. *Het is niet tegenstrijdig te beslissen enerzijds, dat artikel 32 van het algemeen lastenkohier, in zover het voor de vaststelling en het bewijs van de tekortkomingen van de aannemer een procedure bepaalt, die hem toelaat zijn verweermiddelen te doen gelden, gebiedend is, en anderzijds, dat volgens het gemeenschappelijk inzicht van de partijen, men akten van procedure kan aanwenden, die er mede gelijk staan, d.w.z. die aan de aannemer dezelfde waarborgen verzekeren voor zijn verdediging.*

Donné t/ Gemeente Booischot.

Gelet op het bestreden arrest, op 20 juni 1957 gewezen door het Hof van beroep te Brussel;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest de geldigheid en de regelmatigheid der betwistbare verdragingsboeten, en bijgevolg het afwijzen van eisers vordering strekkende tot betaling van het saldo van de aannemingsprijs wegens de uitgevoerde bestratingswerken, op die redenen grondt dat artikel 31, alinea 1, van het toepasselijk algemeen lastenkohier een afwijking uitmaakt van artikel 1146 van het Burgerlijk Wetboek en eiser dus in geval van foutieve vertraging van rechtswege in dezelfde toestand heeft verkeerd als ware hij door verweersters aangemaand geworden om zijn verbintenis te vervullen; dat weliswaar naar luid van de gebiedende termen van artikel 32 van hetzelfde lastenkohier alle tekortkomingen en alle overtredingen alsmede de niet voltooiing van de werken op de voorgeschreven datum bij proces-verbaal dienen vastgesteld te worden en een afschrift van vermeld proces-verbaal dient zonder verwijl bij aangetekende brief aan de aannemer gezonden te worden en dat, bij voorkomend verzuim van die maatregelen, het Openbaar Bestuur niet gerechtigd is de aannemer een tekortkoming te verwijten; maar dat een schrijven van de leidende ambtenaar van 4 januari 1953, met een vorderingstaat waarop 315.063 frank in mindering worden gebracht met de melding «voorlopige aftrok wegens vertraging» en het feit dat op 30 januari 1953 dezelfde ambtenaar eiser uitdrukkelijk op zijn tekortkoming opmerkzaam gemaakt heeft en hem een reeks werken opgesomd heeft die te beëindigen waren, gelijk staan met het afschrift van een beknopt schrijven getiteld proces-verbaal waarin niets anders diende vermeld te worden dan de vaststelling dat de werken niet voltooid waren en alsoo aan al de vereisten beantwoorden van de door artikel 32 ten voordele van de aannemer overeengekomen procedure,

eerste onderdeel, dan wanneer er tegenstrijdigheid bestaat tussen, enerzijds, artikel 31 van het lastenkohier als afwijking te beschouwen van artikel 1146 van het Burgerlijk Wetboek en bijgevolg elke foutieve vertraging als de aannemer van rechtswege in mora stellende, en, anderzijds, aan te nemen dat bij toepassing van artikel 32 van hetzelfde lastenkohier alle tekortkomingen alsmede de niet-voltooiing op de voorgeschreven datum door een welbepaalde procedure dienen vastgesteld te worden en dat bij verzuim ervan het Openbaar Bestuur niet gerechtigd is de aannemer een tekortkoming te verwijten;

tweede onderdeel, dan wanneer er tegenstrijdigheid bestaat tussen, enerzijds, de termen van artikel 32 van het lastenkohier als gebiedend te beschouwen, ter bescherming der belangen niet alleen van het Openbaar Bestuur, maar eveneens en zelfs bijzonderlijk van de aannemer, en anderzijds, aan te nemen dat andere en beweerd gelijkgestelde schrijven en verklaringen toch voldoende blijven en aan de vereisten van vermelde bepaling beantwoorden, en dan wanneer in het een en het andere geval die tegenstrijdige redenen gelijk staan met een gebrek aan motivering en de rechter over de grond alsoo te kort is gebleven aan de verplichting zijn beslissing met redenen te omkleden :

Over het eerste onderdeel :

Overwegende dat het niet strijdig is, enerzijds, vast te stellen dat, krachtens artikel 31 van het algemeen kohier van de lasten, de aannemer in gebreke gesteld is door het feit van een foutieve vertraging alsof hij door de schuldeiser aangemaand geweest was om zijn verplichtingen te vervullen en, anderzijds, te beslissen dat, wat betreft het vaststellen of het bewijs van het bestaan van die foutieve vertraging, een bijzondere procedure voorzien is bij artikel 32 van vermeld kohier;

Overwegende immers dat de ingebrekestelling van de schuldenaar, ten gevolge van een foutieve vertraging in het vervullen van zijn verplichtingen, en de vaststelling of het bewijs van deze foutieve vertraging onderscheidene begrippen uitmaken;

Over het tweede onderdeel :

Overwegende dat het arrest vaststelt dat artikel 32 van het algemeen lastenkohier, dat, wat betreft de vaststelling en het bewijs van de tekortkoming van de aannemer aan zijn verplichtingen, een bijzondere procedure bepaalt, in imperatieve termen opgesteld is; dat het aanstipt dat dit artikel tot voorwerp heeft de belangen te beschermen niet alleen van het openbaar bestuur maar ook deze van de aannemer, en namelijk aan deze laatste toe te laten zijn verdedigingsmiddelen in te winnen en te doen gelden en dat, bij gebrek zich ernaar te gedragen, het openbaar bestuur niet gerechtigd is de aannemer zijn tekortkomingen te verwijten;

Dat het arrest vervolgens er op wijst dat uit de gemeenschappelijke bedoeling van partijen blijkt dat deze geen «formalisme» gewild hebben en aan gezegde procedure geen «sacramenteel» karakter hebben gehecht; dat derhalve akten volstaan die met deze in artikel 32 bedoeld gelijkstaan;

Overwegende dat het niet strijdig is te beslissen, enerzijds, dat artikel 32 van het algemeen lastenkohier, in zover het voor de vaststelling en het bewijs van de tekortkomingen van de aannemer een procedure bepaalt die hem toelaat zijn verweermiddelen te doen gelden, gebiedend is, en, anderzijds, dat, volgens het

gemeenschappelijk inzicht van de partijen, men akten van procedure kan aanwenden die er mede gelijk staan, dit wil zeggen die aan de aannemer dezelfde waarborgen verzekeren voor zijn verdediging;

Waaruit volgt dat de twee onderdelen feitelijke grondslag missen;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1134, 1139, 1146, 1152, 1226, 1230, 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek, en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest de geldigheid en de regelmatigheid der betwiste verdragingsboeten, en bijgevolg het afwijzen van eisers vordering strekkende tot betaling van het saldo van de aannemingsprijs wegens de uitgevoerde bestratingswerken, op die beslissende redenen grondt dat artikel 31, alinea 1, van het toepasselijk algemeen kohier van de lasten, bepalingen en voorwaarden voor de aannemingen van werken voor de Staat, op 18 mei 1933 goedgekeurd en luidende als volgt: «De aannemer wordt ten aanzien van de uitvoering van zijn aanneming in gebreke gesteld wanneer de werken niet gans voltooid zijn binnen de bij het bijzonder lastenkohier voorziene termijn of op de verschillende tijdstippen die voor de gedeeltelijke voltooiing bepaald zijn» — een afwijking uitmaakt van artikel 1146 van het Burgerlijk Wetboek, dat eiser dus in geval van foutieve vertraging in dezelfde toestand heeft verkeerd als ware hij door verweerster aangemaand geworden om zijn verbintenis te vervullen, — en dat hij in vermeld geval zonder aanmaning gebonden is geworden tot het vergoeden van de door de niet-uitvoering aan de medecontracterende partij veroorzaakte schade,

dan wanneer die uitlegging van bewuste bepaling van het toepasselijk lastenkohier met deze termen onverenigbaar is, welke maar tot doel en draagwijdte hebben een der verscheidene gevallen van niet uitvoering van de aannemings-overeenkomst te bepalen en generwijze een afwijking kunnen inhouden van de noodzakelijkheid van een regelmatige in mora stelling om een verplichting tot schadevergoeding te laten ontstaan, welke afwijking wegens haar uitzonderlijk karakter van strenge uitlegging is en slechts uit een ondubbelzinnig en uitdrukkelijk beding zou kunnen afgeleid worden; dan wanneer het bestreden arrest alzo de bewijskracht van het lastenkohier miskend heeft.

Overwegende dat de interpretatie, gegeven door het arrest en hernomen in het middel, niet onverenigbaar is met de termen «in gebreke gesteld» van dit beding;

Waaruit volgt dat het middel niet kan ingewilligd worden;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt aanleger tot de kosten.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 17 juni 1960.

Voorzitter : M. Vandermersch.

Raadsheer-Verslaggever : M. Rutsaert.

Advokaat-Generaal : M. Dumon.

Advokaten : Mrs. Van Leynseele en Faurès.

Oneerlijke mededinging (K.B. van 23 december 1934). — Niet eerbiediging door derden van een monopolie van invoer en verkoop van een bepaald produkt. — Vereisten voor de aansprakelijkheid van deze derden.

Het bestreden arrest, waarbij op absolute wijze het principe gesteld wordt, dat de derden ertoe gehouden zijn zich te onthouden produkten in te voeren en te verkopen, waarvan, naar hun bekend is, een handelaar het invoer- en verkoopmonopolie van een mede-contractant verkregen heeft, beslist niet enkel dat een overeenkomst aan derden tegenstelbaar is, maar ook en zulks in weerwil van de bepaling van artikel 1165 B.W., dat een overeenkomst voor gevolg heeft de derden in alle omstandigheden te verbinden en in onderhavig geval hun vrijheid te beperken om met om het even wie handel te drijven.

Dick en Snoeck t/ Holvoet.

In het Rechtskundig Weekblad van 25 september 1960, nr 4, kol. 171, verscheen de tekst van een arrest, uitgesproken door het Hof van Cassatie in deze zaak. Tengevolge van een vergissing werden de besluiten van het Openbaar Ministerie niet gedrukt vóór de tekst.

Wij hebben het genoegen hieronder deze besluiten mede te delen. Onze lezers zullen wel de nodige verwijzing in het blad willen aanbrengen.

Conclusies van advocaat-generaal F. Dumon

Luidens de vaststellingen van het bestreden arrest had de Deense vennootschap «Scandinavian Packing Cy» aan huidige verweerder het recht toegekend haar enige vertegenwoordiger te zijn voor de invoer en de deling (verkoop) in België van haar eierverpakkingen.

Een brief van 13 augustus 1953 bepaalt dat geen andere firma's het recht hebben nieuwe of tweedehandse verpakkingen van hun merk in België in te voeren of te verkopen.

Aanleggers hadden zich, zoals zij vóór de feiten-rechter beweerden, die eierverpakkingen in Duitsland aangeschaft en hadden ze in België verkocht.

Op verzoek van huidige verweerder had de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Gent, op grond van de bepalingen van het koninklijk besluit van 23 december 1934, bevolen dat aanleggers onmiddellijk elke tentoonstelling, invoer, verkoop of afstand van bedoelde eierverpakkingen zouden stopzetten daar hij oordeelde dat de invoer en verkoop door aanleggers die die koopwaren waarvan verweerder het monopolie van invoer en verkoop ontvangen had, daden uitmaakten die strijdig zijn met de eerlijke gebruiken in zake koophandel.

Deze beslissing van de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel wordt door het bestreden arrest bevestigd op grond van de volgende redenen :

«Overwegende dat een handelaar die, wetend dat een andere handelaar het monopolie van invoer en verkoop in België van een bepaald produkt bezit, niettemin zelf dit produkt in België invoert en verkoopt,

een onrechtmatige aanslag pleegt op dit monopolie-recht en zodoende een daad stelt die in strijd is met de eerlijke gebruiken in zake koophandel;

dat de rechten en de houding van de Duitse firma bij wie appellanten zich de litigieuze produkten aanschaffen, ter zake onverschillig zijn; dat de vraag niet is of deze firma de litigieuze produkten naar België mocht exporteren, maar alleen of appellanten ze mochten invoeren en verkopen met miskenning van geïntimeerdes' invoer- en verkoopmonopolie voor België; »

Het bestreden arrest had ook twee andere en voorafgaande beslissingen genomen betreffende excepties van onbevoegdheid van het Hof en van litispentie.

Huidige aanleggers hadden immers opgeworpen dat de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel onbevoegd was om ter zake het koninklijk besluit van 23 december 1934 toe te passen daar de daden die hun ten laste gelegd werden het kenmerk hebben van een namaking van octrooi waarvan de betrefing uitsluitend ressorteert onder de bevoegdheid van de Rechtbank van eerste aanleg.

Aanleggers hadden ook de litispentie ingeroepen daar een vordering gesteund op de schending van het octrooirecht vóór de Rechtbank van eerste aanleg hangende was.

Het Hof van beroep beslist dat

1°) de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel wel bevoegd was daar de daden die aangeklaagd worden, afgezien van het privatierecht van één der partijen op haar octrooi of op haar handelsmerk, op zich zelf strijdig zijn met de eerlijke gebruiken van handel en nijverheid; dat het huidig geding geenszins «enkel en alleen» tot voorwerp heeft handelingen te doen ophouden die slechts strijdig zijn met de octrooiwet.

2°) de oorzaak van beide vorderingen, de vóór de Rechtbank van eerste aanleg ingestelde en de thans vóór het Hof van Beroep hangende, zijn niet dezelfde. Deze beslissingen worden niet aangevallen.

Het enig voorgesteld middel wordt afgeleid uit de schending van de artikelen 1165, 1382, 1383 van het Burgerlijk Wetboek en van de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 23 december 1934, daar aanleggers op geheel regelmatige wijze zich de kwesieuze produkten aangeschaft en ze ingevoerd hebben, zij binnen de perken van hun handelsvrijheid gehandeld hebben, vrijheid welke verweerder door een met een derde gesloten contract niet vermocht te beperken; ingeroepen worden indien dezen door hun eigen vorderingen een toestand willen scheppen die met de contractuele toestand onverenigbaar is... zodat aanleggers geen fout hebben begaan, geen aanslag gepleegd hebben op de rechten waarop verweerder zich tegenover derden kon beroepen en derhalve geen daad bedoeld door het koninklijk besluit van 1934 gesteld hebben.

Verweerder werpt ten eerste op dat het middel niet ontvankelijk zou zijn omdat artikel 97 van de Grondwet niet vermeld werd.

Volgens verweerder zouden aanleggers aan het bestreden arrest verwijten hun conclusies niet beantwoord te hebben.

Maar dat is geenszins de door het middel voorgedachte grief. Aanleggers hebben de wetsbepalingen aangeduid die moesten vermeld worden.

Verweerder betoogt ten tweede dat de feitenrechter soeverein oordeelt of de aangevoerde feiten, aangenomen dat zij op zichzelf rechtmatig zijn, toch geen daden uitmaken die met de eerlijke gebruiken in zake koophandel strijdig zouden zijn. Om deze bewering te

staven roept hij uw arrest in van 4 november 1954 (Bull. 1955, I, 187).

Maar dit is niet de leer van dit arrest. Het Hof heeft in dit arrest slechts eraan herinnerd dat de feitenrechter soeverein de feiten vaststelt waarover hij dient uitspraak te doen ten einde eruit af te leiden of een partij al dan niet een daad strijdig met de eerlijke gebruiken in zake handel en nijverheid gesteld heeft.

Het Hof van Cassatie zal ten eerste nagaan of de beslissing steunt op een passende motivering (art. 97 Grondwet) en ten tweede of de feitenrechter het wettelijk begrip «handeling strijdig met de eerlijke gebruiken in zake handel en nijverheid» geschonden heeft wanneer hij uit de door hem soeverein vastgestelde feiten afgeleid heeft dat de bepalingen van het koninklijk besluit van 1934 al dan niet, ter zake, van toepassing waren. Het Hof zal dus toezicht uitoefenen op de deductie voor de feitenrechter in een bepaald geval gedaan om een wettelijk begrip toe te passen. Het zal beslissen of de rechter de aangevallen beslissing wettig vermocht of niet vermocht te nemen.

Somtijds zal het toezicht verder gaan. Indien b.v. de feitenrechter een bepaalde gedraging, die door de strafwet verboden is als een eerlijke praktijk van de handel zou bestempelen of omgekeerd beslissen zou dat een door de wet veroorloofde gedraging oneerlijk is, zonder opgave van om het even welk feit of welke omstandigheid eigen aan de zaak die als oneerlijk zouden kunnen aangezien worden, — dan zou het Hof dienen vast te stellen dat de aangevallen beslissing onwettig was. In zulke gevallen zou de feitenrechter immers op een onwettig principe gesteund hebben om zijn beslissing te nemen en zou hij van geen recht tot beoordeling van de feiten gebruik gemaakt hebben.

Aanleggers en verweerder maken, m.i., nutteloos, ter zake, gewag van de theorie van de derde medeplichtigheid. Opdat deze zou kunnen ingeroepen worden dient er vastgesteld te worden dat een door een overeenkomst gebonden rechtssubject de bepalingen van die overeenkomst geschonden zou hebben met de medeplichtigheid van een derde. Ter zake had er moeten vastgesteld geweest zijn dat aanleggers b.v. medeplichtigen waren bij de schending door, de Duitse firma die hun de eierverpakkingen verkocht had, van een overeenkomst die zij met de Deense vennootschap aangegaan had.

Maar uit geen enkele vermelding van het bestreden arrest blijkt dat dit het geval zou geweest zijn.

Het arrest weigert zelfs dergelijke feitelijke toestanden te onderzoeken. Het verklaart uitdrukkelijk dat zulk onderzoek overbodig blijkt daar in de opvatting van de feitenrechter het door hem ingeroepen algemeen beginsel volstaat om het geschil te beslechten!

Het rechtsvraagstuk dat aan het Hof thans onderworpen wordt is dus uitsluitend het volgende: wordt het recht van een handelaar om bepaalde koopwaren in België in te voeren en te verkopen beperkt of zelfs ogeheven door het feit alleen dat een andere handelaar een monopolie van invoer en verkoop in ons land van die koopwaren van een derde ontvangen heeft, en dat eerstgenoemde handelaar het bestaan van dit monopolie kent? Mag door de feitenrechter beslist worden dat een handelaar, die in weerwil van het bestaan van het monopolie bedoelde koopwaren invoert en verkoopt, zich steeds schuldig maakt aan een handeling welke strijdig is met de eerlijke gebruiken in zake handel en nijverheid?

Dit probleem werd door sommige auteurs onderzocht.

Dalq in de Nouvelles (1) geeft blijk van omzichtigheid alhoewel hij scheen (2) aan te nemen dat de rechten van de derden steeds beperkt waren ten gevolge van het bestaan van een monopolie.

Professoren Van Ryn en Limpens in de Revue critique de jurisprudence belge schijnen het principe goed te keuren volgens hetwelk «...les usages honnêtes en matière commerciale obligent à ne point accomplir d'actes dont on sait qu'ils sont interdits par une convention valable et licite, même si l'on n'est point partie soi-même à cette convention. La simple connaissance d'un monopole est considérée comme suffisante par la Cour (d'appel de Bruxelles) pour priver le tiers de son «droit» (disons plutôt de sa faculté) d'acheter ou de vendre». (3)

Maar deze auteurs steunen hun zienswijze op het arrest van het Hof van beroep te Brussel van 22 oct. 1947 (4) (wij komen op dit arrest verder terug) dat wel bepaalde omstandigheden ingeroepen had waaruit wellicht kan afgeleid worden dat de eerlijke handelingen in zake koophandel niet geëerbiedigd werden.

Prof. Van Ryn in zijn Traité de droit commercial is uiterst voorzichtig: «...mais la responsabilité des tiers qui, tout en ayant connaissance d'un monopole, se procurent les produits chez d'autres distributeurs est moins certaine que dans le cas précédent (tierce complicité)» (5).

De drie hoven van beroep en sommige rechtbanken van eerste aanleg of van koophandel hebben in meerdere arresten en vonnissen uitspraak gedaan nopens de rechten of plichten van een handelaar ten opzichte van het bestaan van een aan een andere verleend monopolie.

Deze beslissingen kunnen in drie categorieën gerangschikt worden.

In een eerste wordt een algemeen principe gelijkaardig aan dat van het bestreden arrest gehuldigd: «La seule connaissance d'un monopole de vente oblige les concurrents du titulaire du monopole à la respecter, de manière à ne pas commettre d'agissements contraires aux usages honnêtes en matière commerciale. Ce respect implique l'interdiction d'acheter des produits en dehors de la zone du monopole pour les livrer dans celle-ci...» (6).

De arresten en vonnissen gerangschikt in een tweede categorie roepen ook een dergelijk algemeen principe in, maar beslissen alle dat de handelaar zich schuldig gemaakt heeft aan een handeling die niet eerlijk is na bijzondere omstandigheden vastgesteld te hebben waaruit de toepasselijkheid van het koninklijk besluit van 1934 afgeleid wordt.

Zij stellen vast dat de handelaar zich de koopwaren bij oneerlijke verkopers (7) of op slinkse wijze (8) aangeschaft heeft, dat hij de koopwaren aangekocht had bij handelaars aan wie contractueel verboden was, zoals hij wist (theorie van de derde medeplichtigheid) in België te verkopen (9). In twee beslissingen wordt de vordering afgewezen omdat de feitenrechter vaststelt «le concurrent qui achète un produit à un tiers et le revend, alors qu'aucune convention n'interdit au premier d'acheter et au second de vendre, ne lèse pas le droit du concessionnaire du monopole de ce produit» (10).

De Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Brussel beslist dat schuldig is aan oneerlijke handelingen de exploitant die films vertoond heeft waarop een aan anderen toebehorend monopolie bestaat, omdat er in deze bepaalde handelssektor, een gewoonte bestaat zoals iedereen weet, volgens weleer niets mag

gedaan worden zonder de toestemming van de producer (11).

Talrijke arresten en vonnissen beslissen — en zij vormen de derde categorie — dat een algemeen principe, zoals het door het bestreden arrest aangenomen, strijdig is met de wet: «Eriger en principe que toute vente faite par un tiers concurrent d'une marchandise, dont un autre concurrent possède l'exclusivité serait par elle-même un acte contraire aux moyens honnêtes en matière de commerce, est en contradiction avec le principe de droit consacré par les articles 1119 et 1165 du code civil. Il est nécessaire, pour qu'un tel acte de commerce acquière le caractère d'un acte de concurrence illicite ou déloyal, qu'il s'accompagne de circonstances qui lui confèrent ce caractère d'agissement illicite ou déloyal, circonstances éminemment variables selon les espèces» (12).

De voorzitter van de Rechtbank van Koophandel stipte op 13 juli 1953 zeer terecht aan: «les tiers ne peuvent malicieusement s'attacher à détruire une convention d'exclusivité, mais peuvent prétendre ne pas y être soumis».

De bepalingen van artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek zijn natuurlijkerwijze niet van zulke aard dat zij kunnen beletten dat een overeenkomst aan derden tegenstelbaar zou zijn. Daarover bestaat er geen ernstige betwisting meer. Maar een overeenkomst kan geen derde binden. De derden kunnen schuldeisers worden ingevolge een overeenkomst (beding ten gunste van derden), maar zij kunnen niet tegen hun wil schuldeisers worden op grond van een overeenkomst waaraan zij vreemd gebleven zijn (13).

De derde medeplichtigheid doet aan deze principes geen afbreuk. De derde medeplichtige treedt vrijwillig in een juridisch gebied dat door de overeenkomst bepaald en gewijzigd wordt; hij streeft naar het bekomen van een recht dat een van de partijen hem slechts kan toestaan indien zij, met zijn weten, de bepalingen van de overeenkomst overtreedt. Hij neemt deel aan de contractuele overtreding.

Savatier onderzoekt een gelijkaardige juridische toestand en hij betoogt dat de feitelijke stoornis door een derde in de tenuitvoerlegging van een contract veroorzaakt, de aansprakelijkheid van die derde teweegbrengt... indien bedoelde stoornis foutief is. De stoornis zonder meer volstaat niet. Een fout dient waarneembaar te zijn in de omstandigheden van de stoornis (14).

Wat is de werkelijke draagwijdte van de bepalingen van artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek? Meerdere arresten werden dienaangaande reeds door het Hof geveld.

Zij werden op merkwaardige wijze door de heer Simont ontleed (15): 1) een derde mag niet, buiten het geval van het beding te zijnen gunste, de tenuitvoerlegging in zijn voordeel, van een overeenkomst eisen, 2) een derde mag het bestaan van een overeenkomst alsook haar uitwerkselen tussen partijen inroepen om een rechtsvordering tegen een der partijen te rechtvaardigen of ook om zich tegen een aanspraak van die partijen te verdedigen.

3) Een partij heeft het recht, noch de tenuitvoerlegging van de overeenkomst aan een derde op te leggen, noch haar aanspraak jegens een derde op die overeenkomst te steunen.

L. Simont schrijft overigens gans terecht dat een partij haar overeenkomst aan een derde niet vermag tegen te stellen ten einde hem een recht te ontfangen. De bijzondere toestand spruitende uit de derde medeplichtigheid die reeds hierboven vermeld werd dient

natuurlijk voorbehouden te worden om de redenen welke reeds aangeduid werden.

Beslissen, zoals het bestreden arrest doet, dat een handelaar steeds het monopolie van invoer en verkoop in België, aan een andere door een derde contractueel verleend, dient te eerbiedigen en dat hij derhalve zelf niet meer het recht heeft in te voeren en te verkopen, is m.i. noodzakelijk strijdig met de in artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek vastgelegde beginselen.

De beginselen van de gerechtigheid, de billijkheid en ook van het gezond verstand verzetten zich insgelijks tegen een goedkeuring van een dergelijke beslissing. In de volgende voorbeelden zou immers de algemene en onbeperkte verlichting, aan al de handelaars door het bestreden arrest opgelegd, bezwaarlijk kunnen goedgekeurd worden :

1e Een producent heeft in alle landen de invoer en de verkoop van zijn produkten volledig vrijgelaten. Een handelaar bekomt daarna, op zijn verzoek, het monopolie van invoer en verkoop in België. Een andere handelaar koopt nochtans later dergelijke produkten in Frankrijk en verkoopt ze in België.

Zou men aan deze laatste mogen verbieden de koopwaren welke hij misschien voor miljoenen in voorraad heeft en welke hij regelmatig gekocht heeft voort te verkopen ?

2e Een producent heeft het monopolie van invoer en verkoop aan X in België toegestaan. Hij heeft hetzelfde gedaan ten gunste van Y en Z in Duitsland en in Frankrijk. Hij heeft nochtans nagelaten aan Y en Z op te leggen de produkten uit Duitsland en Frankrijk niet uit te voeren.

Een Belgische handelaar koopt de produkten van Y of Z en verkoopt ze in België. Welk is zijn fout ? Er is een fout, misschien een contractuele fout, van de producent ten opzichte van X.

3e Een producent levert zijn produkten aan twee groothandelaars; zonder hun om het even welke beperking op te leggen. De groothandelaar die in Frankrijk verblijft staat een monopolie van verkoop toe aan een Belgische handelaar. Een andere Belgische handelaar koopt de produkten van een groothandelaar die in Duitsland verblijft. Waarom zou deze laatste Belgische handelaar die koopwaren niet mogen verkopen ?

Men zou kunnen geneigd zijn de principes in te roepen die doorgaans aangenomen worden nopens de « prijshandhaving » buiten contract, om eruit af te leiden dat de noodzakelijke interpretatie van de bepalingen van artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek waaraan ik hierboven herinnerde, niet steeds behoeft goedgekeurd en gevolgd te worden en dat derhalve ook in zake monopolie er een uitzondering zou dienen aangenomen te worden.

Ik meen nochtans niet dat buiten een contract de « prijshandhaving » aan derden kan opgelegd worden in omstandigheden welke indruisen tegen of niet verenigbaar zijn met de hierboven vermelde principes van artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek.

Meerdere theorieën werden voorgesteld ten einde een verplichting tot naleving van de aan die derden opgelegde prijsbepalingen (maximum of minimum) te rechtvaardigen (16).

De enige die, meen ik, kunnen goedgekeurd worden zijn die waarbij uitgegaan wordt van de derde medeplichtigheid (17) en in dit geval worden de principes van artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek niet tegengesproken of die welke bedoelde verplichting aan de derden slechts opleggen in het geval van merkartikelen.

In zijn merkwaardige thesis tot het bekomen van de graad van geaggregeerde van het hoger onderwijs,

heeft professor J. Limpens bewezen dat de derden verplicht waren de prijs van merkartikelen die door de producent bepaald werd in acht te nemen. Waarom ? De producent verkoopt aan de detaillant zijn merkartikelen, een derde koopt deze artikelen van de detaillant. De artikelen behelzen twee verschillende onderdelen : enerzijds het voorwerp, anderzijds het merk.

Het naamloze voorwerp gaat onvoorwaardelijk en zonder de minste restrictie op de koper over. Maar de producent behoudt het merk.

Hij is en blijft de eigenaar ervan. De detaillant beschikt voorzeker over een detentierecht op het merk hetwelk wordt overgedragen aan de derde-verkrijger, maar dit recht gaat gepaard met het wederkerig beding tot prijshandhaving. De producent die eigenaar van het merk gebleven is beschikt over de revindicatie die hem in staat stelt elk wederrechtelijk gebruik te doen staken (18).

Deze theorie rechtvaardigt de verplichtingen, aan een derde opgelegd, door omstandigheden welke buiten het toepassingsgebied van artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek liggen. Zij beperkt derhalve geenszins de toepassing van dit artikel en brengt dus geen uitzondering op het principe ervan met zich.

Ter zake gaat het niet over de vraag of aanleggers al dan niet verplicht waren een bepaalde prijs in acht te nemen. Het Hof van beroep te Gent diende te beslissen of zij hun vrijheid om de kwestieuze artikelen te kopen en te verkopen verloren hadden ten gevolge van een aan verweerder verleend monopolie.

Het stelt overigens niet vast of die artikelen werkelijk of niet merkartikelen waren; het onderzoekt ook niet, en weigert zelfs het te doen of de producent aan de Duitse firma van welke aanleggers de eierverpakkingen gekocht hebben, verboden had ze in België in te voeren.

Het Hof van beroep te Gent heeft op 20 juni 1877 beslist (19) dat de persoon die een geoctrooieerd voorwerp van een rechthebbende van de uitvinder gekocht had, in het gebied alwaar de rechthebbende mocht verkopen en het daarna elders ingevoerd en verkocht had, zich schuldig gemaakt had aan een « namaking » in de zin van de octrooiwet. Deze beslissing werd door André (20) afgekeurd omdat volgens deze auteur op geoctrooieerde voorwerpen geen recht van zaaksgevolg kan bestaan, en om de reden dat een contract van octrooivergunning de derde niet mag binden.

De auteur van de verhandeling « Contrefaçons », in de *Novelles* verschenen, rechtvaardigt nochtans het arrest van het Hof van beroep door beschouwingen die een zekere verwantschap vertonen met die van de thesis van prof. Limpens.

Terzake onderzoekt het bestreden arrest noch of de eierverpakkingen werkelijk door een geldig octrooi gedekt waren, noch of de uitvoerder of zijn rechthebbende enige beperking gesteld hadden op de rechten van verkoop van de Duitse firma.

Overigens, indien het Hof van beroep de bestreden beslissing op het bestaan van een octrooi of een merk gesteund zou hebben, dan zouden de beginselen van uw arrest van 16 maart 1939 (21) dienen in aanmerking genomen te worden. Vermits dit niet het geval is, blijkt het overbodig dit probleem hier te onderzoeken.

Het spreekt vanzelf dat de derden nooit zouden kunnen verplicht worden een monopolie in acht te nemen indien het met de wet strijdig zou wezen.

Doorgaans werd er nochtans beslist dat de overeenkomsten waarbij een monopolie van verkoop toegestaan werd niet met de wet strijdig waren op voorwaarde nochtans dat het niet onbeperkt zou zijn.

Heeft het door onze wet van 2 december 1957 goedgekeurde verdrag, tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, deze juridische toestand gewijzigd?

Artikel 85 van dit verdrag luidt: «onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemingsverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst en met name die welke bestaan in a) ...; b) het beperken of controleren van de productie, de afzet, de technische ontwikkeling of de investeringen; c) het verdelen van de markten of van de voorzieningsbronnen...»

Hetzelfde artikel bepaalt nochtans verder: «De bepalingen van lid 1... kunnen echter buiten toepassing worden verklaard van... voor elke onderling afgestemde feitelijke gedraging of groep van gedragingen die bijdragen tot verbetering van de technische of economische vooruitgang, mits een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen a) ...; b) de mogelijkheid te geven voor een wezenlijk deel van de betrokken producten de mededinging uit te schakelen».

Het is de plaats niet om hier te onderzoeken of deze bepalingen van nu af reeds door de Belgische rechtscolleges kunnen toegepast worden, of zij «self executing» zijn (of ze direct werking hebben) zelfs bij afwezigheid van de verordeningen of richtlijnen door artikel 87 van het verdrag bedoeld en die «beginselen» neergelegd in de artikelen 85 en 86 verder zullen dienen te preciseren en bij afwezigheid ook van de bijzondere nationale wet waarvan gewag in artikel 88 van het verdrag.

Het zal volstaan hier aan te stippen dat in ieder geval een algemeen en onbeperkt verbod van een monopolies van invoer en verkoop door het verdrag niet bepaald wordt (22).

Dit zal ook niet voortvloeien uit de bepalingen van onze nationale wet wanneer het ontwerp van wet tot bescherming tegen het misbruik van economische machtspositie zal aangenomen zijn (23).

Maar wij moeten vaststellen dat door de goedkeuring van het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap althans een algemeen beginsel (dat een reeds vroeger bestaande principe van ons nationaal recht bevestigt) moet inachtgenomen worden bij de interpretatie van de wetten en in het onderzoek naar de wettelijkheid van de arresten en vonnissen. Dit algemeen beginsel is noodzakelijk de bescherming van de mededinging.

Een algemene beslissing zoals die van het thans aangevallen arrest is bezwaarlijk met dit beginsel verenigbaar.

Het bestreden arrest beslist dus dat het een handelaar steeds verboden is om het even welke voorwerpen te kopen en te verkopen wanneer om het even welke persoon aan een andere handelaar een exclusiviteit van invoer en van verkoop van die voorwerpen toegekend heeft.

Dit principe is kennelijk strijdig met wat door artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek bepaald is.

Het bestreden arrest beslist dat hetgeen wettelijk is onwettelijk wordt.

En het is nochtans op grond van dit enig verkeerd en onwettelijk beginsel dat het arrest beslist dat de bepalingen van het koninklijk besluit terzake van toe-

passing zijn. Voor de feitenrechter is dus hetgeen artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek veroorlooft «in se» strijdig met de eerlijke praktijken in zake koop-handel.

Een dergelijke beslissing moet noodzakelijkerwijze verbroken worden.

Nergens wordt door de feitenrechter gewezen op een feit of een omstandigheid eigen aan de handelingen van aanlegger waaruit een oneerlijke praktijk zou kunnen afgeleid worden.

Het feit een aan een handelaar contractueel toegestaan monopolie niet te eerbiedigen kan natuurlijk bestraft worden op de voet van de bepalingen van het koninklijk besluit van december 1934. Indien dit niet eerbiedigen plaats had in omstandigheden die een oneerlijkheid, o.a. een bedrog, een miskenning van de plichten door de plichtenleer van het beroep opgelegd, impliceren. Maar geen enkele dergelijke omstandigheid wordt door het arrest ingeroepen.

Zouden o.a. dergelijke omstandigheden zijn waarop de feitenrechter zou mogen steunen om eruit af te leiden dat «een handeling strijdig met de eerlijke gebruiken inzake handel of nijverheid» aanwezig is:

Het feit dat een handelaar, in België, koopwaren invoert en verkoopt niettegenstaande het bestaan van een monopolie daarop ten gunste van een ander, en dit

a) door een medeplichtigheid in de contractuele fout, gepleegd door de persoon die hem de koopwaren verkocht heeft;

b) door de misleiding of een bedrog van de handelaar die hem de koopwaren verkocht heeft;

c) in strijd met de gewoonten die in een bepaalde handelswerkzaamheid opleggen steeds de toestemming van de producent te bekomen (niet namelijk het geval dat het voorwerp uitmaakte van het bevelschrift van 20 maart 1952 van de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Brussel);

d) om het voordeel te genieten, en werkelijk te genieten van de handelsreputatie der ingevoerde producten, verkregen, naar zijn weten, uitsluitend dank zij de uitgaven gedaan en de handelswerkzaamheid ontwikkeld sinds maanden of jaren door de monopoliehouder, teneinde die producten door de verbruikers hoog te doen waarderen.

enz...

Nogmaals niets gelijkaardigs wordt door het bestreden arrest ingeroepen.

Ik besluit tot de verbreking.

(1) Les Nouvelles, Droit civil, T. no 421-422.

(2) Les Nouvelles, ibidem, nr 392.

(3) Revue critique de la jurisprudence belge 1951, p. 95 et 96.

(4) Pas. 1948, II, 74.

(5) Traité de droit commercial, T.I., p. 171, no 241 et p. 165, no 229 in fine.

(6) Hof van Beroep te Gent, 18 november 1955. L'ingénieur-conseil 1955, 851.

(7) «Concurrents marrons» Brussel 22 oktober 1947, Pas. 1948, II, 74. arrest aangehaald door Prof. Van Ryn en Limpens.

(8) Hof van Beroep te Luik, 31 mei 1952. Ingénieur-Consell. 1952, p. 130.

(9) Brussel 29 februari 1956 en het bevelschrift van de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel; Jurisprudence commerciale de Bruxelles 1956, p. 152.

(10) Verviers 27 november 1953. Jur. de Liège 1953-1954, p. 190 en Brussel 4 juni 1953, Jurisprudence commerciale de Bruxelles, 1958, p. 270.

(11) Bevelschrift van 20 maart 1952. Ingénieur-consell 1952, bl. 91.

(12) Arrest Brussel 18 november 1953; Juris.commerciale Bruxelles 1954 p. 7; In dezelfde zin. Rechtbank van Koophandel Brussel 3 februari 1949 ibid. 1949, p. 132 en 1952 p. 32; Bevelschriften van de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Brussel van 13 juli 1953. Ingénieur-consell 1953 p. 116, van 4 februari 1954, Jurispr. commerciale Bruxelles 1954 p. 7 en van 19 december 1957, ibid. 1958, p. 193; Brussel 18 november 1953, ibid. 1954, p. 3.

(13) Men raadplege o.a. Mazeaud. Leçons de droit civil, T. II, bl. 673 en volgende.

(14) Savatier. Traité de responsabilité civile. T.I., no 147bis.

(15) Revue Critique de jurisprudence belge 1959, p. 164 et suiv.

(16) Men raadplege namelijk J. Limpens Prijsbehandeling buiten contract. Ripert, Durand en Roblot. Traité élémentaire de droit commercial, T. II, bl. 118.

(17) Ripert, Durand en Roblot op. cit.

(18) J. Limpens op. cit. bl. 149 en volgende.

(19) Pasirisie 1878, II, 129.

(20) Les Nouvelles - Ve Contrefaçons no 119-121bis.

(21) Bulletin 1939, 50. Zie ok Nouvelles - Vo Concurrence déloyale no 463 à 465.

(22) In Frankrijk beslist een decreet van 24 juni 1958, waarschijnlijk genomen namelijk ingevolge de bepalingen van de artikelen 85, 86, 88 van het verdrag houdende oprichting van de Europese economische gemeenschap, dat de overeenkomsten van exclusiviteit strijdig zijn met de wet: «le fait de refuser de satisfaire, dans la mesure de ses disponibilités et dans les conditions conformes aux usages commerciaux, aux demandes des acheteurs, lorsque ces demandes ne présentent aucun caractère anormal et qu'elles émanent de demandeurs de bonne foi». Ministeriële onderichtingen hadden weliswaar voorgeschreven die bepalingen met matigheid toe te passen. Doch er is aangekondigd dat de exclusiviteiten voortaan slechts voor welbepaalde luxe-artikelen zouden toegelaten worden.

(23) Senaat-zitting 1958-1959 Doc. 216.

RAAD VAN STATE

4e Kamer — 24 mei 1960

Voorzitter : M. Lepage.

Raadsheren : M.M. Mast en Buch.

Auditeur : M. Smolders.

Advokaat : M. Schöller.

Gemeente. — Invoering van de vijfdaagse week voor het administratief- en werklidenpersoneel — Krenking van het algemeen belang. — Miskening van het K.B. nr 125 van 28 jan. 1935, bekrachtigd door Besluitwet 10 januari 1947.

1. *De beslissing van het college van burgemeester en schepenen de vijfdaagse week in te voeren voor het administratief- en werklidenpersoneel miskent het K.B. nr. 125 van 28 januari 1935, bekrachtigd door de Besluitwet van 10 januari 1947, die de grondslag voor de berekening der wedden van het provincie- en gemeentebestuur vaststelt en krenkt tevens het algemeen belang, zelfs zo de gemeentelijke overheid de bevoegdheid heeft de werkuurregeling vast te stellen.*
2. *Het K.B. dat de vernietiging uitspraak van de beslissing van de gemeentelijke overheid om gedurende 6 maand op proef de vijfdaagse week in te voeren voor bedoeld personeel, wordt vernietigd wegens onvoldoende verantwoording.*

Gemeente Mortsels t./ Belgische Staat (vertegenwoordigd door de Minister van Binnenlandse Zaken)

Arrest nr. 7879.

Overwegende dat het eerste beroep ingesteld door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Mortsels daartoe op 16 oktober 1956 gemachtigd door de gemeenteraad, strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit d.d. 5 november 1955 houdende vernietiging van de beslissing d.d. 28 juni 1955, waarbij het college van burgemeester en schepenen der gemeente Mortsels de vijfdaagse week ten titel van proef voor een periode van zes maanden, met ingang van 1. juli 1955, voor het administratief- en werklidenper-

soneel invoert; dat dit koninklijk besluit op 18 aug. 1956 aan de verzoekende partij is betekend;

Overwegende dat het tweede beroep ingesteld door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Mortsels, daartoe op 16 oktober 1956 gemachtigd door de gemeenteraad, strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit d.d. 13 maart 1956 houdende vernietiging van de beslissing d.d. 27 december 1955 waarbij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Mortsels «de vijfdaagse week voor het administratief- en werklidenpersoneel bepaald invoert»; dat dit besluit aan de verzoekende partij op 18 augustus 1956 is betekend;

Overwegende dat het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Mortsels op 28 juni 1955 besliste de vijfdaagse week ten titel van proef voor een periode van zes maanden, met ingang van 1 juli 1955, voor het administratief- en werklidenpersoneel in te voeren en de voor de toepassing van die beslissing gestelde voorwaarden bepaalde; dat de gouverneur van de provincie Antwerpen die beslissing op 27 aug. 1955 schorste, doch de bestendige deputatie van de provincieraad op 2 september 1955 de schorsing niet handhaafde; dat het sub 1° bestreden koninklijk besluit op beroep d.d. 3 september 1955 van de provinciegouverneur, bij toepassing van de artikelen 86 en 87 van de gemeentewet genomen, de beslissing d.d. 28 juni 1955 van het college van burgemeester en schepenen teniet deed op grond van de overweging dat «het gemeentebestuur ter invoering van het principe van de week der vijf werkdagen de arbeidsduur voor het personeel vermindert ten aanzien van de vroeger bestaande regeling en deze geldend voor het Rijkspersoneel; dat een billijk evenwicht moet worden behouden tussen de geleverde prestaties van het gemeentepersoneel en de — voor gelijkwaardige wedden — geleverde prestaties door het Rijkspersoneel; dat in de huidige omstandigheden het niet duidelijk voorkomt of dit principe wel niet uit het oog werd verloren, en dat het goedkeuren van de genomen beslissing er zou kunnen toe leiden fragmentair een ongelijkheid tot stand te brengen, die, ter beveiliging van het algemeen belang, moet worden vermeden»; dat het college van burgemeester en schepenen op 27 december 1955 besliste «de vijfdaagse week voor het administratief- en werklidenpersoneel bepaald in te voeren onder voorwaarden vastgesteld in het besluit van 28 juni 1955»; dat de gouverneur van de provincie Antwerpen die beslissing op 26 januari 1956 schorste, doch de bestendige deputatie die schorsing op 4 februari 1956 niet handhaafde; dat het sub 2° bestreden koninklijk besluit op beroep d.d. 4 februari 1956 van de provinciegouverneur, bij toepassing van de artikelen 86 en 87 van de gemeentewet genomen, de beslissing d.d. 27 december 1955 van het college van burgemeester en schepenen teniet deed op grond van de overweging: «dat, ter invoering van de week van vijf werkdagen, het college van burgemeester en schepenen de arbeidsduur van het administratief- en werklidenpersoneel vermindert ten aanzien van de vroeger bestaande regeling van deze geldend voor het Rijkspersoneel en de prestaties van het werklidenpersoneel over een lager cijfer verdeelt dan het toegestane minimum van 45 uren per week; ... dat de gelijkheid, welke moet gelden tussen de bezoldigingen van het personeel der gemeenten en die van het personeel der andere openbare diensten, overeenkomstig het aan de besluitwet van 10 januari 1947 ten grondslag liggende principe, vergt, om verwezenlijkt te worden, een vergelijking tussen verscheidene functies slaande op gelijkwaardige maatstaven; dat, een der meest belangrijke

van deze criteria juist dit van de arbeidsduur is; ... dat de gemeenteraad van Mortsel bij het vaststellen van de wedden van het gemeentelijk personeel in laatste instantie met dit principe rekening heeft gehouden; ... dat het schepencollege van Mortsel door thans de prestatieuren van het personeel ten opzichte van de vroegere en deze bij het Rijk van toepassing zijnde regeling, te verminderen, zonder naar geen enkel der nodige vergelijkingen te verwijzen, de tot stand gebrachte gelijkwaardigheid heeft verbroken en aldus het beginsel dat aan de besluitwet van 10 januari 1947 ten grondslag ligt heeft miskend; ... dat het past dat alle gemeentediensten op alle werkdagen toegankelijk zijn voor het publiek; dat de gemeenteoverheid deze regel eveneens heeft miskend;

Overwegende dat de tegenpartij doet gelden dat de verzoekende partij wegens het bestaan van het tweede bestreden koninklijk besluit, geen belang meer heeft bij de vernietiging van het eerste bestreden koninklijk besluit;

Overwegende dat de verzoekende partij terecht doet gelden dat het tweede bestreden koninklijk besluit slechts de beslissing van het college van burgemeester en schepenen d.d. 27 december 1955 vernietigt doch niet deze van 28 juni 1955; dat zij betoogt dat dit koninklijk besluit derhalve geen uitspraak doet over de regelmatigheid van de maatregel die voorlopig in werking was van 28 juni tot 27 december 1955 en die gevolgen kon hebben gehad; dat de verzoekende partij bijgevolg belang heeft bij de vernietiging van het eerste bestreden koninklijk besluit; dat het middel van de tegenpartij niet opgaat;

Overwegende dat wat het bij het eerste beroep bestreden koninklijk besluit betreft de verzoekende partij; onder meer doet gelden dat de feiten die aanleiding zouden geven tot schending van het algemeen belang moesten bestaan en vastgesteld worden op het ogenblik dat, bij toepassing van de artikelen 86 en 87 van de gemeentewet, het bestreden koninklijk besluit werd genomen; dat zij voorhoudt dat aan die vereiste terzake niet is voldaan; dat de tegenpartij voorhoudt dat de Regering dienaangaande duidelijk haar opvatting te kennen heeft gegeven dat de door de verzoekende partij genomen maatregel tegen het algemeen belang indruiste en de redenen daarvan heeft aangeduid, doch «haar uitdrukkingswijze heeft getemperd door een niet te affirmatieve vorm te gebruiken om het ondergeschikt bestuur niet te kwetsen»;

Overwegende dat de Koning, op grond van de artikelen 86 en 87 van de gemeentewet bij een met redenen omkleed besluit de besluiten van de gemeenteoverheden kan vernietigen die het algemeen belang kwetsen; dat uit de motieven van het bestreden kon. besluit niet blijkt dat de vernietiging van de beslissing van de gemeentelijke overheid steunt op een vastgestelde schending van het algemeen belang; dat dit besluit berust op de onzekerheid betreffende het naleven van een principe dat terzake zou dienen te worden nageleefd ter beveiliging van het algemeen belang; dat het bestreden koninklijk besluit derhalve ten opzichte van de ingeroepen bepaling niet is verantwoord en het middel gegrond is;

Overwegende, wat het bij het tweede beroep bestreden koninklijk besluit betreft dat de verzoekende partij doet gelden dat zij, na de inwerkingtreding van de besluitwet van 10 januari 1947, op verzoek van de hogere overheid dat het aantal werkuren van haar personeel tot 41 ½ uur heeft opgevoerd, hoewel de stad Antwerpen het aantal werkuren op 37 ½ behield en de hogere overheid daartegen niet optrad; dat zij inroept

dat bij het invoeren van de vijfde week zij het aantal werkuren heeft aangepast aan de werkregeling die voor de stad Antwerpen wordt toegepast zonder dat de hogere overheid daartegen bezwaar doet; dat zij hieruit afleidt dat de tegenpartij hierdoor is gebonden bij de appreciatie van het algemeen belang; dat de verzoekende partij bovendien nog doet gelden dat zij soeverein over de werkregeling van haar personeel beslist; dat zij tenslotte beweert dat haar diensten die voor het publiek toegankelijk zijn ook op de zesde werkdag geopend waren;

Overwegende dat de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid de werkuurregeling vast te stellen niet belet dat haar beslissingen op dit stuk met het algemeen belang in strijd kunnen zijn;

Overwegende dat het beginsel van de gelijkwaardige bezoldiging van al het overheidsperoneel, in het recht is ingevoerd door het koninklijk besluit nr 125 van 28 januari 1935 en bekrachtigd door de besluitwet van 10 januari 1947, die de grondslagen voor de berekening der wedden van het provincie- en gemeentebestuur vaststelt; dat de verzoekende partij de vaststelling door het koninklijk besluit gedaan niet betwist volgens welke «het college door thans de prestatieuren van het personeel ten opzichte van de vroegere en deze bij het Rijk van toepassing zijnde regeling te verminderen zonder naar geen enkel der nodige vergelijkingen te verwijzen, de tot stand gebrachte gelijkwaardigheid heeft verbroken»; dat derhalve en zonder te hebben na te gaan welke de voor de stad Antwerpen toegepaste werkurenregeling is, het volstaat vast te stellen dat het bij het tweede beroep bestreden koninklijk besluit steunt op de door de verzoekende partij ingevoerde wijziging van de werkurenregeling en overweegt dat het beginsel dat aan de besluitwet van 10 januari 1947 ten grondslag ligt werd miskend; dat de tegenpartij buiten haar appreciatierecht niet is getreden waar zij heeft geoordeeld dat die miskennis het algemeen belang krenkt; dat de tegenpartij door deze overweging het bestreden koninklijk besluit genoegzaam met redenen heeft omkleed; dat er derhalve geen aanleiding toe bestaat na te gaan of alle gemeentediensten op alle werkdagen toegankelijk zijn voor het publiek; dat tenslotte het uitblijven tot op 18 augustus 1956 van de bekendmaking van dit koninklijk besluit de regelmatigheid ervan niet aantast; dat het beroep op dit punt niet gegrond is,

Besluit :

Artikel 1.

Het koninklijk besluit d.d. 5 november 1955 is vernietigd.

Het beroep is voor het overige verworpen.

Artikel 2.

De kosten van het eerste beroep, ten bedrage van 750 frank, komen ten laste van de tegenpartij.

De kosten van het tweede beroep, ten bedrage van 750 frank, komen ten laste van de verzoekende partij.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

8e Kamer. — 14 mei 1960.

Voorzitter: M. Winckelmans.

Raadsheren: M.M. Van Hal en Van der Haegen.

Advokaat-generaal: M. Dijckmans.

Advokaten: Mrs. Van Peeterssen en J. Van den Heuvel.

1. **Daad van koophandel. — Optreden van tussenpersoon bij het sluiten van verzekeringskontrakten.**
2. **Onerlijke mededinging. — Circulaire van een makelaar, waarin hij vergelijkingen tussen twee verzekeringsmaatschappijen maakt.**

1. *De persoon, die bij het sluiten van verzekeringskontrakten als makelaar optreedt en hiervan een aanvullend beroep maakt, stelt daden van koophandel. De wet vereist niet, dat hij, die handelsdaden stelt, in het handelsregister moet zijn ingeschreven of ter gelegenheid van zijn optreden de hoedanigheid van koopman zou aannemen.*

2. *Waar de bedrijvigheid van een verzekeringsmakelaar uitgeoefend wordt in dezelfde kringen als die van een verzekeringsmaatschappij en hetzelfde voorwerp heeft, nl. het sluiten van verzekeringspolissen, bestaat de mogelijkheid tot oneerlijke mededinging. Voor de toepasselijkheid van het K.B. van 23 december 1934 is geenszins vereist, dat valse aantijgingen worden gedaan.*

Bevestiging van de beschikking van de eerste rechter, die de in een circulaire voorkomende vermeldingen als strijdig met de eerlijke gebruiken in de handel heeft aangemerkt (zie nader het arrest en het vonnis a quo).

Smolders t/ N.V. Antwerp Assurance.

Gezien de door de wet vereiste gedingstukken in regelmatige vorm voorgelegd;

Aangezien het beroep regelmatig is naar vorm en tijd;

Wat de ontvankelijkheid betreft:

Overwegende dat appellant, alhoewel stadsbediende, door zijn optreden ter zake als verzekeringsmakelaar bij het afsluiten van verzekeringskontrakten, onbetwistbaar daden van koophandel stelde en er een bijkomend beroep van maakte; dat de omstandigheid dat hij van af 1 april 1957 een reeks kwitanties getekend heeft «voor Mevr. A. Smolders» zijn echtgenote, de aansprakelijkheid van appellant geenszins wegneemt vermits hij steeds de handelsbedrijvigheid van makelaar bleef uitoefenen; dat de Voorzitter der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, overeenkomstig art. 1 der wet van 3 juli 1956, zich derhalve met reden bevoegd heeft verklaard; dat door de wet niet vereist wordt dat degene die handelsdaden stelde in het handelsregister zou ingeschreven zijn of ter gelegenheid van zijn optreden uitdrukkelijk de hoedanigheid van handelaar zou bekleed hebben;

Overwegende dat waar enerzijds de door appellant gestelde handelsdaden kort voor de ingestelde vordering plaatsgrepen en waar anderzijds geenszins uitgesloten is dat appellant nog verder de aangevochten omzendbrieven zou verspreiden of minstens gelijkaardige propaganda zou maken, de door geïntimeerde ingestelde eis als ontvankelijk voorkomt;

Wat de grond betreft:

Overwegende dat te vergeefs door appellant wordt

aangehaald dat de wederzijdse handelsbedrijvigheden door partijen uitgeoefend niet gelijkaardig zijn en er dan ook ter zake geen sprake kan zijn van oneerlijke mededinging; dat waar de bedrijvigheid van appellant zich uitbreidt in dezelfde kringen als deze van geïntimeerde en hetzelfde voorwerp beoogt namelijk het aangaan van verzekeringspolissen, de onwettige concurrentie onbetwistbaar plaats kan vinden;

Overwegende dat met reden door de eerste rechter werd geoordeeld dat de kwestieuze omzendbrieven ten nadele van geïntimeerde vermeldingen bevatten in strijd met de eerlijke gebruiken van de handel; dat de omstandigheden dat geïntimeerde erin met name wordt aangeduid, dat vergelijkingstabellen van de verzekeringspremiën erin opgegeven worden, dat er aangestipt wordt dat de andere verzekeringsmaatschappij honderdmaal kapitaalkrachtiger is dan geïntimeerde, op de eerlijke gebruiken van de handel inbreuk doen en onbetwistbaar van aard zijn om, op oneerlijke wijze, te trachten de cliënteel van geïntimeerde te ontnemen; dat oneerlijke mededinging geenszins valse aantijgingen veronderstelt om onder de toepassing van het K.B. nr 55 van 23 december 1934 te vallen:

Om deze beweegredenen:

Het Hof,

Gezien artikel 24 van de wet van 15 juni 1935;

Alle verdere of strijdige conclusiën ontzeggende;

Gehoord ter openbare terechtzitting de Heer Advocaat-generaal Dyckmans in zijn eensluidend advies;

Aanvaardt het beroep, verklaart het ongegrond,

bevestigd derhalve het bevelschrift waartegen beroep;

Verwijst appellant in de kosten van beroep.

NOOT: De bij vorenstaand arrest bevestigde beschikking van de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen d.d. 15 januari 1959 is eveneens in dit nummer opgenomen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 16 mei 1959

Voorzitter: M. De Vreese.

Raadsheren: M.M. Santenaire en Beeckman.

Eerste Advocaat-generaal: M. Vanhoudt

Advokaten: Mrs. Weyts en Schramme.

Instorting van een balkon. — Aansprakelijkheid van de eigenaar van het gebouw krachtens artikel 1386 B.W.

Voor de aansprakelijkheid van de eigenaars van een gebouw krachtens artikel 1386 B.W. is vereist, dat de instorting, hetzij door een verzuim in het onderhoud, hetzij door een gebrek in de bouw veroorzaakt weze. Bedoelde wetsbepaling steunt op het vermoeden juris et de jure, dat het gebrek of het verzuim te wijten is aan de schuld van de eigenaar van het gebouw, zodat het slachtoffer (benevens het oorzaakelijk verband tussen de schade en de instorting) alleen moet bewijzen dat de instorting aan een van de twee genoemde oorzaken te wijten is. Tegen dit vermoeden is alleen het bewijs van een vreemde oorzaak toegelaten.

De instorting van een balkon valt onder toepassing van artikel 1386 B.W., niet alleen wanneer zij werd veroorzaakt door de statische belasting van personen en zaken, die het moet kunnen dragen,

maar ook wanneer zij veroorzaakt werd door een dynamische belasting van deze zaken en personen, indien deze belasting als niet abnormaal te beschouwen is.

Maes t/ Schollaert en cs.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, eerste Kamer, op 18 april 1956;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingesteld;

Overwegende dat derde en vierde geïntimeerde, hoewel behoorlijk gedagvaard, geen pleitbezorger hebben gesteld;

I. Nopens de vordering tegen 1ste en 2de geïntimeerde, eigenaars van het gebouw, op grond van artikel 1386 B.W.

Overwegende dat het ongeval gebeurd is terwijl appellant, aannemer van verhuizingen, de meubelen van vierde geïntimeerde, samen met deze laatste, langs het balkon van de tweede verdieping, met een koord over de balconleuning naar beneden liet;

dat op het ogenblik waarop zij aldus een butagasketeltje van 35 kgr. naar beneden lieten en daarvoor beiden over de leuning van het balkon leunden, het middenstuk van deze leuning begaf, zodat beiden naar beneden stortten;

Overwegende dat eerste en tweede geïntimeerde niet betwisten dat zij eigenaars zijn van het gebouw en dat het balkon een bestanddeel vormt van dit gebouw, zodat de instorting ervan onder toepassing valt van art. 1386 B.W.;

Overwegende dat de aansprakelijkheid van de eigenaar van een gebouw wegens art. 1386 B.W. vereist dat de instorting veroorzaakt weze, hetzij door een verzuim in het onderhoud, hetzij door een gebrek in de bouw;

dat de wet juris et de jure vermoedt dat dit gebrek of dit verzuim te wijten zijn aan een schuld voor dewelke de eigenaar van dit gebouw aansprakelijk is, zodat het slachtoffer — benevens het oorzakelijk verband tussen de schade en de instorting — alleen moet bewijzen dat de instorting aan een van de twee genoemde oorzaken te wijten is; dat alleen het tegenbewijs van een vreemde oorzaak toegelaten is;

Overwegende dat in het onderhavig geval een verzuim in het onderhoud niet bewezen voorkomt;

dat het derhalve ter zake op aankomt uit te maken of de instorting en de schade te wijten zijn aan een gebrek in de bouw of — zoals de eerste rechter aannam en zoals geïntimeerden staande houden — aan een fout van het slachtoffer, of nog aan beide, in welk laatste geval de eigenaar gedeeltelijk van zijn aansprakelijkheid zou ontlast zijn;

dat het te dien einde past het kwestieuze balkon en het gebruik dat het slachtoffer ervan heeft gemaakt nader te onderzoeken;

Het balkon, in vorm van cirkelsegment, is afgesloten voor een balustrade van 0,86 m hoog. De leuning van deze balustrade bestaat uit gewapend beton (waar rond een laag similiwiltsteen en is derhalve zeer zwaar. Zij bevat drie stukken. De uiteinden ervan zitten in de muur van het gebouw vast, maar daàr waar het linkerstuk en het rechterstuk het middenstuk van de leuning ontmoeten, rusten ze alleen op twee paaltjes in beton. Een vijftiental balusters waarop de leuning verder rust, dienen hoofdzakelijk tot versiering. De bevestiging tussen het middenstuk van de leuning enerzijds en de betonnen paaltjes (en ook de balusters) anderzijds, bestond uit een gewoon laagje cement zon-

der meer. Ook de samenvoeging tussen het middenstuk van de leuning en de twee andere stukken bestond enkel uit eenvoudige rechte voegen, opgevuld met een laagje cement, zonder enige verdere versterking. Het is het middenstuk van de leuning dat, samen met enkele balusters naar beneden is gestort;

Overwegende dat de aangestelde deskundige, in een overigens vrij summier verslag, de bovenbeschreven uitvoering van het balkon « ver van vakkundig » en de constructie « slecht » noemt, precies omdat de leuning, daar waar het linker- en rechterstuk het middenstuk ontmoeten, niet a) ofwel met « hol en dol » was aangevoegd (wat wegschuiven en kantelen onmogelijk zou hebben gemaakt), b) ofwel aan de betonpaaltjes was geankerd geworden;

Dat dit gebrek aan inwerking of ankeren van de verschillende deelstukken van de leuning ongetwijfeld een gebrek was in de bouw;

dat de eerste rechter dit gebrek in de bouw toegeeft; dat hij echter — ten onrechte — het oorzakelijk verband tussen het gebrek en de schade als onbewezen beschouwt en aanvaardt dat de schade aan een vreemde oorzaak is te wijten, nl. aan de schuld van het slachtoffer zelf;

Overwegende dat geïntimeerden weliswaar met de deskundige doen opmerken dat een balkon « niet gemaakt is om verhuizingen te doen »;

Dat een balconleuning echter wèl — zoals het woord zelf het zegt — dient om ertegen aan te leunen en van die aard moet zijn dat zij tegen het aanleunen van twee manspersonen — zelfs met hun volle gewicht — bestand is;

Overwegende dat de expert weliswaar aanstipt dat het middenstuk van de balconleuning heeft begeven onder de samengaannde invloed van de kantelende beweging van het butagasketeltje en de horizontaalwerkende kracht veroorzaakt door het tegenleunen van beide personen « nog vergroot door schokken »;

Dat echter aan te nemen is dat noch de kantelende beweging van het butagasketeltje dat slechts 35 kg. woog, noch de schokken, de druk op de leuning in zulkdanige mate hebben vergroot dat een normaal weerstandbiedende leuning — in beton — er niet tegen bestand was;

Dat de schokken geen hevige schokken zullen zijn geweest, nu de meubelen — een paar stoelen en een uiteengenomen kleerkast — stuksgewijze werden naar beneden gelaten;

Dat indien het voegwerk door gezegde niet uitzonderlijke schokken is losgekomen, en zo dit loskomen het neerstorten heeft met zich gebracht, zulks alleen mogelijk is geweest ingevolge de gebrekkige bouw die niet bestand was tegen een gebruik dat niet als abnormaal kan worden beschouwd;

Dat de leuning begaf toen een voorwerp van slechts 35 kg. werd nedergelaten; dat een dergelijke belasting niet als abnormaal voorkomt;

Dat het gebruik maken van het kwestieuze balkon om betrekkelijke lichte meubelstukken naar beneden te laten, des te min een abnormaal gebruik en een fout was in hoofde van appellant, dat de balconleuning in beton was gemaakt en derhalve een stevig uitzicht zal hebben vertoond;

Dat derde geïntimeerde Triebels, bewoner van het benedengedeelte van het huis, weliswaar verklaart aan appellant te hebben doen opmerken dat « het beter ware geen meubels langs het balkon te laten nederdalen en het geraadzamer was dit langs de trap te doen »;

Dat appellant echter verklaart hiervan te hebben afgezien « aangezien de trap in het huis moeilijk en ge-

vaarlijk is», zulks blijkbaar niet zonder reden, gezien vierde geïntimeerde, eigenaar van de meubels, zelf bevestigd dat het «een zeer slechte trap is»;

Dat de omstandigheid dat de balconleuning gedurende 26 jaar weerstond, niet belet dat ze een gebrek in de bouw vertoonde en dat ze op 18 juni 1951 begaf toen ze werd onderworpen aan een druk die hierboven als niet abnormaal werd erkend;

Dat de ineenstorting van een balcon onder toepassing valt van artikel 1386 B.W., niet alleen wanneer ze werd veroorzaakt door de statische belasting van personen en zaken die het moet kunnen dragen, maar ook wanneer ze veroorzaakt werd door een dynamische belasting van deze zaken en personen indien deze belasting als niet abnormaal wordt erkend;

Dat niets erop wijst dat het balcon «niet eens bestemd was om gewoonlijk betreden te worden»;

Dat de instorting en de schade derhalve wel degelijk te wijten zijn aan het vastgestelde gebrek in de bouw en niet aan een fout (abnormaal gebruik) van het slachtoffer;

Dat geïntimeerden niet ernstig kunnen beweren dat de schade niet het gevolg is van de instorting;

Overwegende dat er van aanvaarding van het risico geen spraak is vermits appellant, die geen bouwmeester is, zich van het gebrek in de bouw geen rekening moest geven;

Dat, wanneer derde geïntimeerde Triebels aan appellant zegde «dat het beter ware geen meubels langs het balcon te laten nederdalen», deze opmerking zeker niet sloeg op de gebrekkige toestand van de balconleuning, vermits diezelfde Triebels verklaart «ik wist hoegenaamd niet dat de leuning van het balcon in slechte toestand was; ik was nooit op het balcon geweest»;

Dat appellant precies als vakman verkoos de meubelen over het balcon neder te laten liever dan de trap te gebruiken waarvan vierde geïntimeerde zegt dat het «een zeer slechte trap is»;

Dat niet bewezen is dat appellant een fout heeft begaan, zodat ook van «samenloop van verantwoordelijkheid» geen sprake is;

II. *Nopens de vordering tegen de vier geïntimeerden op basis van artikel 1384 al. 1:*

Overwegende dat, nu het Hof aanneemt dat de schade werd veroorzaakt door het instorten van het balcon, het overbodig is na te gaan, niet alleen of eerste en tweede geïntimeerden, maar ook of derde en vierde geïntimeerde kunnen worden aansprakelijk gesteld op grond van artikel 1384 al. 1;

Dat de toepassing van artikel 1386 B.W. immers deze van artikel 1384 al. 1 uitsluit;

III. *Betreffende de schade:*

Overwegende dat appellant voor het Hof in hoofdsom alleen nog vordert: 1° 19.961 f. wegens stoffelijke schade, 2° 100.000 f. wegens zedelijke schade;

Dat het bedrag van 19.961 f. bewezen is aan de hand van de overgelegde bescheiden, ook wat betreft de steunzool van 250 f. en een lederen korset van 4.000 f.;

Dat uit het getuigschrift van de behandelende geneesheer blijkt dat appellant gedurende 7½ maanden volledig werkonbekwaam was, gedurende nog 7 maanden 50% werkonbekwaam en ten slotte 30% bestendig werkonbekwaamheid opliep;

Dat dit attest geloofwaardig voorkomt en alleszins volstaat om de zedelijke schade te beramen;

Dat, zo appellant nooit in stervensgevaar heeft ver-

keerd, hij toch ingevolge de fractuur van het been en van de wervelkolom hevige pijnen heeft geleden, twee maanden in de kliniek verbleef, in het pleister moest liggen, een korset in leder en staal moest dragen en lange tijd volledig werkonbekwaam was;

Dat, rekening houdend met dit alles, een som van 75.000 F. wegens zedelijke schade, ex aequo et bono vastgesteld op heden, interesten inbegrepen, geenszins overdreven zal zijn;

Om deze redenen:

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1035,

Wijzende op tegenspraak tegen eerste en tweede geïntimeerde en bij verstek tegen derde en vierde geïntimeerde.

Alle andere en meeromvattende besluiten verwerpend als ongegrond,

Ontvangt het beroep en verklaart het gegrond in de mate hierna bepaald;

Doet het bestreden vonnis te niet daar waar het de vordering tegen eerste en tweede geïntimeerde heeft afgewezen en in zake de kosten; dienaangaande opnieuw wijzende, verklaart eerste en tweede geïntimeerde aansprakelijk voor de schadelijke gevolgen van het ongeval op grond van artikel 1386 B.W., en veroordeelt ze om aan appellant te betalen:

1° De som van negentien duizend negenhonderd een en zestig frank met de vergoedende interesten vanaf 18 juni 1951, datum van het ongeval, en de gerechtelijke interesten vanaf de dagvaarding;

2° de som van vijf en zeventig duizend frank met de interesten vanaf heden;

Bevestigt het bestreden vonnis voor het overige;

Veroordeelt eerst en tweede geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen, behalve deze ten aanzien van derde en vierde geïntimeerde, dewelke ten laste blijven van appellant.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 8 december 1958.

Voorzitter: M. Maraite.

Raadsheren: M.M. Vanparijs en Le Fevere de ten Hove.
Advokaat-generaal: M. De Hoon.

Vatbaarheid voor hoger beroep. — **Schatting van verschillende vorderingen in het exploit van dagvaarding krachtens artikel 33 van de wet op de bevoegdheid zulks wanneer krachtens artikel 21 van dezelfde wet een wettelijke basis van begroting aanwezig is.** — **Schatting waardeloos.**

Een door verschillende eisers ingestelde gezamenlijke vordering, strekkende tot toekenning van niet verdeelde vergoedingen wegens door een derde begane onrechtmatige daad steunt op een persoonlijke titel van ieder der eisers, nl. een geleden schade en maakt aldus evenveel onderscheiden gedingen als er eisers zijn, uit. De schatting in het exploit van dagvaarding luidende «huidig geding geschat voor wat betreft de bevoegdheid en de aanleg in ieder zijner hoofden en voor ieder der partijen tot meer dan 25.000 fr.; de krachtens de bij artikel 33 van de wet op de bevoegdheid voorziene schatting met het oog op de vatbaarheid voor hoger beroep geldt slechts wanneer de eis onbepaald is en geen wettelijke basis van begroting er voor bestaat. Voor

vorderingen echter van geldsommen bestaat er een geldige basis, vermits zij krachtens de wet op het bedrag der gevorderde sommen begroot worden (art. 21, wet op de bevoegdheid).

Wwe Cauwels t/ Belgische Staat (Minister van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid), gemeente Assebroek, stad Brugge, e.a.

Gezien de stukken en o.m. de uitgifte van het aangevochten vonnis uitgesproken door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge in dato 27 maart 1950;

Overwegende dat het ingesteld hoger beroep naar tijd en vorm regelmatig is;

Overwegende dat waar appellante o.m. optreedt als moeder-wettige voogdes van haar minderjarig kind Cauwels Raymonde, het Hof het verval van het hoger beroep niet vermag uit te spreken; (Vgl. A.P.R. Tw Beroep in Burgerlijke zaken nr 785);

Overwegende dat de gezamenlijke eis van appellante, in eigen naam en qualitate qua, alsmede van de drie mede-eisers Cauwels Agnes, Mariette en Walburga, die geen beroep hebben ingesteld tegen het aangevochten vonnis, strekt tot toekenning van de onverdeelde vergoedingen van 360.000 F, gediskonteerd op de huidige waarde van deze som, voor stoffelijke schade en van 65.000 F voor zedelijke schade, wegens het overlijden van Victor Cauwels;

Overwegende dat deze eis, gesteund op vermoedelijke fouten door geïntimeerden begaan, op een persoonlijke titel van iedere der eisers rustte nl. een geleden schade en aldus vijf verschillende gedingen uitmaakt;

Overwegende dat derhalve, voor ieder dezer gedingen, de gevraagde som diende bepaald te worden om het bedrag van de eis te doen kennen;

Overwegende, weliswaar, dat eisers dit geschil in hun dagvaarding hebben geschat als volgt: «Huidig geding geschat voor wat betreft de bevoegdheid en de aanleg, in ieder zijner hoofden en voor ieder der partijen tot meer dan 25.000 F»; maar dat deze schatting krachteloos is, dat zij ten gevolge van een verkeerde opvatting van artikel 33 van de wet van 26 maart 1876 gedaan werd; dat deze wetsbepaling aan partijen toelaat een onbepaalde eis te schatten om deze voor hoger beroep vatbaar te maken, maar dat deze zulks alleen toegelaten is wanneer er geen wettelijke basis van begroting bestaat (Cass. 8-6-1922, P. 1922-I-348);

Overwegende dat voor de eisen van geldsommen een geldige basis bestaat, vermits zij krachtens de wet op het bedrag der gevorderde sommen begroot worden (art. 21);

Overwegende dat de eisen derhalve als onbepaalde vragen door de eerste rechter gevonnist werden en het beroep niet ontvankelijk is ratione summae (vgl. A.P.R. tw. Beroep in burg. zaken en in zaken van koophandel, nr 64, en tw. Schade en schadeloosstelling, nr 1077);

Om die redenen:

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal Stevigny in zijn eensluidend advies;

Uitspraak diende bij verstek tegen appellante en de andere geïntimeerden behalve wat betreft de Belgische Staat en de Stad Brugge;

Verklaart het hoger beroep niet ontvankelijk ratione summae;

Veroordeelt appellante tot de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 30 december 1959.

Voorzitter : M. Rubens.

Rechters : M.M. Van Hecke en Mevr. Deloof.

Advokaten : Mrs. Le Paige en Schaerlaekens.

Hoger beroep. — Berusting in het bestreden vonnis, afgeleid uit zonder voorbehoud verrichte afkortingen.

Veroordeling door de eerste rechter met machtiging de toegewezen bedragen met maandelijksse afkortingen te betalen. Na betaling van een eerste afkorting waarbij de schuldenaar zijn schuldeiser verzoekt voortaan kwijtingen voor de volgende afkortingen aan te bieden, verricht hij een tweede afkorting onder voorbehoud van hoger beroep tegen het vonnis van veroordeling. De eerste afkorting met het daarbij horend verzoek wordt als een berusting in het bestreden vonnis aangezien.

Coppens t/ Michaux.

Gezien de stukken van het geding o.m. :

1. de in regelmatige vorm voorgebrachte grosse van het vonnis waartegen beroep, tegensprekelijk verleend door de vrederechter van het tweede kanton der stad Antwerpen, in datum van 26 september 1957;

Overwegende dat beroepen de niet ontvankelijkheid van het beroep aanhalen spruitende uit de berusting van beroepster in het vonnis a quo;

Overwegende dat het vonnis a quo beroepster veroordeelde tot het betalen van 316.522,12 fr, zijnde een saldo gevorderd voor huishuur, belastingen en moratoire intresten, verhoogd met de gerechtelijke intresten en kosten;

Dat beroepster slechts de in deze hoofdsom begrepen moratoire kosten, hetzij 23.810,62 fr. betwist;

Dat het vonnis a quo beroepster toeliet zich te kwijten van gemelde veroordelingen door maandelijksse afkortingen van 15.000 fr. van af 20 oktober 1957;

Dat op 17 oktober 1957 beroepster deze eerste afkorting door twee postmandaten vereffende, de ene van 5.000 fr., dragende de melding «acompte sur arriérés loyer magasin Diane» de tweede van 10.000 fr. dragende de melding «acompte sur arriérés loyers magasin Diane, prière de laisser dorénavant les quittances de loyer et d'arriérés de loyer au concierge à qui je paierai ces sommes»;

Dat het slechts bij de volgende storting op 20 nov. 1957 was dat beroepster een voorbehoud formuleerde «sous réserve d'appel au jugement du 26-9-57»;

Overwegende dat beroepen doen opmerken dat deze vrijwillige uitvoering van het vonnis door de eerste voorziene afkorting te storten zonder enige aanmaning reeds op een aanvaarding van het vonnis wijst; dat de vermelding door beroepster eigenhandig aangebracht op het stortingsbewijs alle mogelijke twijfel betreffende de bertusting in het vonnis in zijn geheel uitsluit;

Overwegende dat beroepster tevergeefs verwijst naar de rechtspraak die eist dat de berusting onbetwistbaar uit de feiten zou moeten afgeleid worden en niet zou mogen vermoed worden uit feiten die anders kunnen geïnterpreteerd worden;

dat het louter feit van een betaling niet noodzakelijk de berusting inhoudt; dat de betaling van 15.000 fr. «niet verder kan reiken dan dat men hieruit moet afleiden dat beroepster berust heeft in de veroordeling tot het beloop van 15.000 fr.

Overwegende dat beroepster vergeet dat de betaling vergezeld ging van een verklaring zijnde de uitdrukkelijke belofte maandelijks de afkortingen van 15.000 fr. te betalen (zonder enige uitzondering) wanneer het vonnis maar een enkele totale veroordeling uitspreekt en dat de moratoire intresten op huishuur begrepen in de dagvaarding en het vonnis begrepen zijn in de « arriérés de loyers »;

Dat de verklaring van beroepster op 17 okt. 57 niet anders dan een volledige aanvaarding van het vonnis a quo kan beschouwd worden;

Om deze redenen :

De rechtbank,
Rechtsdoende in hoger beroep en op tegenspraak;
Alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;
Na er over beraadslaagd te hebben,
Verklaart het beroep onontvankelijk;
Veroordeelt beroepster tot de kosten van het geding in beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

27 oktober 1958.

Voorzitter : M. Croonen.

Rechters : M.M. Van de Wijer en Van Hoogenbemt.
Advokaten : Mrs. Langohr en Van den Heuvel.

Arbeidsongevallen : bedrag der bestendige werkonbekwaamheid.

Wanneer de deskundige in zijn verslag over de bestendige werkonbekwaamheid van een slachtoffer van een arbeidsongeval deze graad voor de ene functie op 45 % en voor de tweede functie op 15 % heeft bepaald, dienen deze beide procenten tot het bepalen van de algemene graad van werkonbekwaamheid blijkens de duidelijke termen van het deskundig verslag samengevoegd.

Wanneer de deskundige een hoge graad van werkonbekwaamheid bij het slachtoffer heeft vastgesteld (i.e. 60 %) dient de vergoeding op deze basis berekend en bestaat er geen reden om dit percentage tot 100 % te verhogen omwille van de geringere kansen voor het slachtoffer om zich op de arbeidsmarkt te laten gelden.

N.V. Algemene Verzekeringsmij. Mercator
t/ De Graef.

Aangezien de naamloze vennootschap Mercator, bij exploit van deurwaarder H. Heremans, te Mechelen, dd. 3 augustus 1956, in hoger beroep komt tegen een vonnis op tegenspraak gewezen door de heer vrederechter van het kanton Mechelen-Zuid, dd. 20 juli 1956;

Aangezien het beroep regelmatig is naar de vorm, tijdig ingesteld en de ontvankelijkheid ervan niet wordt betwist;

Gezien in behoorlijke vorm overgelegd, het vonnis waartegen beroep;

Aangezien De Graef Jozef, metserdiender, geboren op 4 november 1906, op 21 maart 1951, het slachtoffer is geworden van een werkongeval;

Aangezien dokter K. Geerts, door de eerste rechter als deskundige aangesteld, als volgt heeft besloten : « ingevolge zijn arbeidsongeval van 21 maart 1951 is De Graef Jozef aangedaan van een gedeeltelijke be-

stendige werkonbekwaamheid welke mag geschat worden op 60 t.h. (45 t.h. voor de pseudoarthrose, art 278 van het barema; en 15 t.h. voor de breuk van lendenwervel IV, artikel 31 d.g. van het barema). Het dragen van een orthopedisch toestel (guêtre) schijnt mij onontbeerlijk, evenals het dragen van een orthopedisch corset ».

Aangezien bij vonnis a quo de eerste rechter beslist heeft dat de graad van bestendige werkonbekwaamheid vanaf 1 januari 1956 vastgesteld wordt op 100 procent, zodat beroepster ertoe gehouden is op deze basis, aan een basisloon van 43.345,50 fr. beroepene De Graef te vergoeden, zoals voorzien bij de wetgeving op de arbeidsongevallen; dat beroepster daarenboven aan beroepene een lederen « guêtre » voor het rechterbeen en een corset voor de wervels dient af te leveren : alle gerechtskosten ten slotte lastens de naamloze vennootschap Mercator;

Aangezien beroepster deze beslissing betwist en vraagt dat de graad van blijvende werkonbekwaamheid zou bepaald worden op 48 t.h. en in ondergeschikte orde dat van de deskundigen een bijkomend verslag zou worden gevraagd over de berekening van de blijvende werkonbekwaamheid van de twee graden 45 t.h. en 15 t.h. tot 53,25 t.h. en over de invloed van het dragen der twee orthopedische toestellen op de blijvende werkonbekwaamheid.

dat beroepene zijnerzijds de bevestiging vraagt van het eerste vonnis;

Aangezien de deskundige het slachtoffer nauwkeurig heeft onderzocht en kennis heeft genomen van alle nuttige elementen ter zake; dat zijn verslag breedvoerig is gemotiveerd en blijk geeft van het globaal percentage blijvende werkonbekwaamheid onder meer is gesteund op de officiële Belgische schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit;

Aangezien beroepster opmerkt dat het gebruikelijk is dat, indien zoals in casu, er twee graden van blijvende werkonbekwaamheid aanwezig zijn, welke verschillende functies treffen, de geringste graad dient berekend op de overblijvende graad van werkbekwaamheid, wat hierop neerkomt : 45 t.h. voor de eerste graad en 15 t.h. op de overblijvende 55 t.h. werkbekwaamheid of 8,25 t.h. hetzij samen 53,25 t.h.; dat bovendien het dragen van de twee door de deskundige voorgeschreven orthopedische toestellen de aldus bekomen graad van werkonbekwaamheid nog merkkelijk zal verminderen, dat de graad aldus zou bedragen : 53,25 t.h. min 5,33 t.h., hetzij 10 t.h. op 5v,25 t.h. of in totaal 48 t.h.;

Aangezien de N.V. Mercator geen enkel gebrek, fout, nalatigheid, verzuim of vergissing in het deskundig verslag inroept en er niet eens een bepaalde opmerking tegen inbrengt, maar er zich alleen mede vergeenoegt voorop te zetten dat de som van twee graden van blijvende werkonbekwaamheid met zich brengt, zoals hierboven bepaald, dan de eenvoudige som van de twee graden;

Aangezien de rechtbank deze stelling niet kan aanvaarden om reden dat zij geen enkele tekortkoming in het deskundig verslag vaststelt, hetwelk zij in haar geheel bijtreedt;

Aangezien zij ook de gevraagde aftrek wegens het dragen van de voorgeschreven orthopedische toestellen niet kan in aanmerking nemen, daar de deskundige hierover in onzekere termen opmerkt; 1 zou die ongunstige toestand in zekere mate kunnen verhelpen ... zou hier ook verlichting kunnen brengen »; dat trouwens desbetreffende beroepster over de herzieningsprocedure beschikt en overigens de geneesheer-des-

kundige van beroepster zelf zich reeds met een globaal percentage van 55 t.h. akkoord heeft verklaard;

Aangezien de eerste rechter en in aansluiting met hem ook beroepene opwerpt dat de deskundige zich niet voldoende heeft bekommerd om de leeftijd van het slachtoffer en zijn potentiële mogelijkheden op de arbeidsmarkt, zodat het totaal percentage dient opgevoerd tot 100 t.h.;

Aangezien de deskundige, zoals reeds gezegd, met alle vereiste factoren rekening heeft gehouden, maar niet en terecht, met de beïnvloeding van de leeftijd van het zware invalide slachtoffer op het terrein van de arbeidsmogelijkheden;

Aangezien immers elk met een blijvende graad van werkonbekwaamheid behept persoon in zekere mate moeilijker een hem passend beroep, stiel of bezigheid zal vinden waardoor het hem zal mogelijk zijn zich ter aanvulling van de vergoedingen welke hij op grond van de wetten op de arbeidsongevallen geniet, een inkomen aan te schaffen, waardoor hij, op gebied van inkomsten, in dezelfde toestand komt te staan als op het ogenblik van het ongeval;

Aangezien die mogelijkheid nochtans aanwezig is en voor het geval zij zich niet zou kunnen verwezenlijken, diegene wier arbeidsbekwaamheid minstens één-derde bedraagt, zoals in casu het geval is, aangewezen is wekkloosheidsvergoeding te genieten;

Aangezien dienvolgens er geen redenen voorhanden zijn om het door de deskundige vastgestelde percentage van blijvende werkonbekwaamheid groot 60 t.h. te verminderen of te vermeerderen, noch om aan de deskundige te vragen een aanvullend verslag op te stellen;

Aangezien het beroep in deze mate gegrond voorkomt;

Aangezien evenwel beroepene in gans het proces op geen enkel ogenblik blijkt geeft van enige kwade trouw, zodat beroepster tot al de gerechtskosten dient veroordeeld;

Aangezien de beschikkingen van artikelen 2, 24, 34, 36, 37, 40, 41 der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werden nageleefd;

Om deze redenen :

De rechtbank, zetelende in graad van hoger beroep, alle verdere en strijdige besluiten verwerpende, verklaart het beroep ontvankelijk, bevestigt het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen, behoudens wat betreft het vastgestelde percentage van blijvende werkonbekwaamheid; het vonnis a quo hervormende, stelt dit percentage vast op zestig procent;

Verwijst beroepster in de kosten van deze aanleg.

NOOT : Vorenstaande beslissing wijzigt het vonnis van het Vrederegerecht Mechelen-Zuid van 20 juli 1956. R.W. 1956-1957. Kol. 256.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

Eerste Kamer. — 30 juni 1960.

Voorzitter : M. Temmerman.

Rechters : M.M. Dhanens en Soetaert.

Openbaar Ministerie : M. Cauwe, Substituut

Procureur des Konings.

1. Openbaar ministerie. — Burgerlijke Zaken. — Recht tot vordering.
2. Voogdij. — Ontzetting. — Familieraad. — Bekrachtiging van beslissing. — In gebreke blijvende toeziende voogd of leden van de familieraad. — Openbaar ministerie. — Vordering tot bekrachtiging. — Ontvankelijkheid.
3. Vordering van ontzette voogd tot diens handhaving in de voogdij ingesteld tegen het openbaar ministerie en de toeziende voogd. — Ontvankelijkheid.

1. *Op grond van artikel 46 der wet van 20 april 1810, vermag het openbaar ministerie, in burgerlijke zaken, ambtshalve op te treden, zelfs in andere gevallen dan deze uitdrukkelijk door de wet voorzien, o.m. om een toestand, die gevaar oplevert voor de openbare orde, te doen eindigen.*
2. *De voogdij is niet enkel een familiale maar ook een maatschappelijke instelling, waarvan de regeling onontbeerlijk is voor de goede gang van de maatschappij en de bescherming van sommigen van haar leden, nl. de juridisch onbekwamen, zodat de wetsbepalingen daaromtrent de openbare orde raken. Derhalve, wanneer een moedervoogdes, wegens onbekwaamheid, uit de voogdij over haar minderjarige kinderen door de familieraad ontzet werd, doch noch de toeziende voogd(es), noch een lid van de familieraad de bekrachtiging van deze beslissing nastreeft, zodat de ontzette voogdes deze hoedanigheid blijft behouden en, bij gebrek aan aanduiding van een ander voogd, de voogdij voorlopig blijft waarnemen, is het openbaar ministerie er toe ontvankelijk aan de onduidelbare onzekerheid welke zodanige toestand schept een einde te doen stellen, door zelf handelend op te treden en de bekrachtiging van de beslissing van de familieraad voor de rechtbank te vorderen.*
3. *Wanneer het openbaar ministerie het initiatief genomen heeft de bekrachtiging te vorderen van de beslissing van de familieraad, waarbij een voogd(es) ontzet werd, is deze ertoe ontvankelijk de vordering strekkende tot zijn (haar) handhaving in de voogdij, niet enkel tegen de toeziende voogd in te stellen (art. 448, B.W.) doch ook tegen het openbaar ministerie.*

P.K. te Gent t/ B., D. en M.; B. t/ P.K. te Gent;
B. t/ D.

Overwegende dat de vorderingen ingeleid op verzoek van de Procureur des Konings strekken tot de bekrachtiging van de op 21 maart 1959 door de familieraad genomen beslissing waarbij de verweerster B... Irena, als moeder-voogdes, wegens onbekwaamheid uit de voogdij over haar drie minderjarige kinderen wordt ontzet, nu de gedaagde D... Irma, gewezen toeziende voogdes, noch de hangende het geding in haar vervanging aangestelde toeziende voogd V..., noch een der leden van de familieraad deze bekrachtiging aanvraagt;

Overwegende dat B... Irena op haar beurt de Procureur des Konings heeft gedagvaard ten einde te horen zeggen dat de beslissingen van de familieraad

genomen respectievelijk op 6 december 1958 en 21 maart 1959, waarbij ze telkens uit de voogdij over hare kinderen werd ontzet, ongeldig zijn en dat ze derhalve in haar hoedanigheid van wettige voogdes dient behouden te blijven; dat ze, bovendien, de gedaagde D... Irma, als toeziende voogdes over die kinderen, heeft gedagvaard om haar in het evengemeld geding te betrekken;

Overwegende dat al deze vordeingen zodanig verwant zijn dat ze dienen samengevoegd te worden;

I. Ten aanzien van de ontvankelijkheid :

A. Vorderingen ingesteld door de Procureur des Konings (Nrs. 43.537/31.326 en 45.061 A.R.) :

Overwegende dat de verweerster de niet-ontvankelijkheid van deze vorderingen opwerpt omdat de wet het vermogen niet toekent aan het Openbaar Ministerie om een dergelijke bekrachtiging na te streven;

Overwegende dat, ingevolge art. 46 wet 20 april 1810, het Openbaar Ministerie het echter wel vermag, in burgerlijke zaken, ambtshalve op te treden zelfs in andere gevallen dan deze uitdrukkelijk door de wet voorzien, namelijk o.m. om een toestand die gevaar oplevert voor de openbare orde, te doen eindigen (Cass. 3 mei 1958, Pas. 1958, I, 968; R.C.J.B. 1959, 229 + noot De Harven; Beroep Gent, 25 februari 1956, R.C.J.B. 1957, 179);

Overwegende dat ter zake blijkt dat de toeziende voogdes noch de thans sinds haar ontslag in haar vervanging aangestelde toeziende voogd hun verplichting om, overeenkomstig art. 448 B.W., de beslissing van de familieraad te doen bekrachtigen hebben nagekomen en ook dat geen enkel lid van de familieraad deze bekrachtiging nastreeft, zoals de verweerster, hoewel als voogdes uitgesloten, deze hoedanigheid blijft behouden en de voogdij voorlopig waarneemt bij gebrek aan aanduiding van een andere voogd (Kluyskens, deel 7, nr 714; De Page, deel II, nr 89, 3°);

Overwegende dat de voogdij niet enkel een familiale maar ook een maatschappelijke instelling is waarvan de regeling onontbeerlijk is voor de goede gang van de maatschappij en de bescherming van sommigen van haar leden n.l., de juridisch onbekwamen (in casu : minderjarigen) zodat de wetsbepalingen daaromtrent de openbare orde raken (zie : R.C.J.B. 1954, bl. 259 noot De Harven, I in fine);

Overwegende dat de evengemelde toestand ten aanzien van de voogdij in kwestie een onduidelbare onzekerheid schept waaraan een einde dient gesteld te worden;

Overwegende dat, aan de hand van het voorgaande, de Procureur des Konings wel bevoegd is om de litigieuze bekrachtiging te vorderen, hetgeen medebrengt dat de door de verweerster aangevoerde exceptie van niet-ontvankelijkheid niet kan opgaan;

B. Vordering ingesteld door de voogdes B. Irena (Nr 44.224/31.656 A.R.) en inzake roepen van de toeziende voogdes (Nr 44.386 A.R.) :

Overwegende dat de Procureur des Konings opwerpt dat hij ten onrechte gedagvaard werd vermits, volgens de bepalingen van art. 448 B.W., in geval van bezwaar vanwege de voogdes tegen de beslissing van de familieraad die tot haar uitsluiting heeft besloten, en haar wens om haar voogdij te zien handhaven, zij ertoe gehouden was niet hem, doch wel de toeziende voogdes te dagvaarden;

Overwegende dat, zo deze stelling juist voorkomt, zij slechts kan aangenomen worden voor zover de toe-

ziende voogdes voorafgaandelijk het initiatief heeft genomen om vanwege de Rechtbank van eerste aanleg de bekrachtiging van de familieraadbeslissing te beemen, hetgeen echter ter zake niet is geschied;

Overwegende dat, nu dit initiatief genomen werd door de Procureur des Konings, deze terecht door de voogdes werd gedagvaard te meer daar ze nadien ook de toeziende voogdes — vóór haar ontslag — in deze vordering heeft betrokken;

Overwegende dat deze vordering derhalve wel ontvankelijk is;

(Het overige zonder belang.)

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

Kortgeding. — 15 januari 1959.

Voorzitter : M. R. Goris.

Referendaris : M. Schoonen.

Advokaten : Mrs. J. Van den Heuvel
en L. Van Peetersen.

1. **Daad van Koophandel. — Optreden als tussenpersoon bij het sluiten van verzekeringscontracten.**
2. **Oneerlijke mededinging. — Circulaire van een makelaar, waarin hij vergelijkingen tussen twee verzekeringsmaatschappijen maakt.**

1. *De persoon, die in eigen naam verzekeringscontracten aanbiedt, is makelaar en derhalve koopman.*

2. *Tussen een verzekeringsmaatschappij en een makelaar is concurrentie niet uitgesloten.*

Moet als strijdig met de eerlijke gebruiken in de handel worden beschouwd het verspreiden van een circulaire, waarin een verzekeringsmakelaar een vergelijking maakt tussen de tarieven van een bij name genoemde verzekeringsmaatschappij en een andere maatschappij met de vermelding, dat deze laatste honderd maal kapitaalkrachtiger is en dat haar tarieven veel voordeliger zijn.

N.V. Antwerp Assurance t/ Smolders.

Aangezien de eis ten doel heeft te doen bevelen te dat verweerder onmiddellijk moet ophouden met de verspreiding onder het publiek van bepaalde circularies, inhoudende een vergelijking van de tarieven van aanlegster met de tarieven van een beweerde nieuwe verzekering, met de vermelding dat deze laatste tarieven voordeliger zijn dan deze van aanlegster, en bovendien, de vermelding dat de nieuwe verzekeringsmaatschappij door verweerder voorgesteld honderdmaal kapitaalkrachtiger is dan aanlegster;

2e de reeds verspreide circularies onmiddellijk terug te trekken;

dit alles met verwijzing in de kosten des gedings;

Aangezien de dagvaarding gegeven werd ten einde te verschijnen vóór ons, voorzitter der Rechtbank van Koophandel, zetelend in kortgeding, dan wanneer de dagvaarding had moeten vermelden : zetelend zoals in kortgeding;

Dat zulks nochtans een louter stoffelijke vergissing uitmaakt die eenvoudig dient verbeterd te worden, en zonder hieraan rechterlijke gevolgen te geven;

Aangezien verweerder beweert dat wij niet bevoegd zijn om het geval te beslechten omdat hij de hoedanigheid niet heeft van verzekeringsmakelaar of agent;

Aangezien het duidelijk blijkt uit de tekst van de

circulaire waarvan het publiceren hem verweten wordt, dat verweerder in persoonlijke naam optreedt en verzekeringskontrakten aanbiedt; dat hij als tussenpersoon optreedt, dus als makelaar en bijgevolg handelaar is;

Dat het feit dat hij slechts deze verdiensten als een bijkomende inkomst behoudt, het karakter van zijn werkzaamheden als makelaar niet wijzigen kan;

Aangezien het K.B. van 23 december 1934 in casu mag ingeroepen worden, vermits de activiteit van verweerder zich uitbreidt in dezelfde kringen als die van aanlegster; het gaat inderdaad over verzekeringen betreffende automobiel ongevallen;

Dat het feit dat er in deze zaak enerzijds een verzekeringsmaatschappij en anderzijds een makelaar tegen elkander staan, de mogelijke concurrentie niet uitsluit;

Aangezien verweerder verder opwerpt dat de vordering niet ontvankelijk is om reden dat er geen circulaire meer gezonden werden sinds de betekening van de dagvaarding zodat het verweten feit heeft opgehouden;

Aangezien het vaststaat, dat de voorzetting van de door verweerder gebruikte publiciteitsmethoden volstrekt niet meer zal plaats grijpen; dat daarbij de circulaire niet teruggetrokken werden, zodat het geenszins uitgesloten is dat deze vorderingen van de propaganda op onherroepelijke wijze werden gestuit;

Aangezien dat, ten gronde de inhoud van de circulaire ten doel heeft te trachten de cliënteel van aanlegster te ontnemen en zulks bij middelen die tegenstrijdig zijn met de eerlijke gebruiken van de handel;

Dat namelijk, worden als niet eerlijke middelen beschouwd, het feit dat verweerder met name de aanlegster aanduidt in zijn circulaire; daarin de vergelijkingstabellen van de verzekeringspremies erbij voegende dat de andere verzekeringsmaatschappij honderdmaal kapitaalkrachtiger is dan aanlegster; dat dergelijke prijsvoorwaarden op felle wijze overdreven zijn en dat haar krediet als minderwaardig kan aangezien worden;

Om deze redenen :

Melding makend dat de beschikkingen van artikel 2 van de wet van 15 juni 1935 in acht genomen werden,

Alle andere of strijdige besluiten verwerpende;

zeggen dat de dagvaarding mag aangezien worden als zijnde gegeven om te verschijnen voor ons voorzitter, zetelend zoals in kortgeding bij toepassing van het K.B. nr 55 van 23 december 1934;

Bevelen dat verweerder onmiddellijk moet ophouden met de verspreiding onder het publiek van de hoger vermelde circulaire, inhoudende een vergelijking van de tarieven van aanlegster met de tarieven van een beweerde nieuwe verzekering, met de vermelding dat deze laatste tarieven voordeliger zijn dan deze van aanlegster; en, bovendien, de vermelding dat de nieuwe verzekeringsmaatschappij door verweerder voorgesteld honderdmaal kapitaalkrachtiger is dan aanlegster;

Bevelen tevens aan verweerder de reeds verspreide circulaire onmiddellijk terug te trekken;

Veroordelen verweerder tot de kosten van het geding,

Verklaren ons bevelschrift, behoudens de verwijzing in de kosten, uitvoerbaar niettegenstaande beroep en zonder zekerheidsstelling.

NOOT: Zie het in dit nummer opgenomen arrest van het Hof van Beroep te Brussel d.d. 14 mei 1960 waarbij vorenstaande beschikking is bevestigd.

VREDEGERECHT TE DUFFEL

1 juni 1960.

Rechter : M. Porters J.

Advokaten : Mrs. Wostijn en M. Lesthaeghe.

Arbeidsongeval op de weg van het werk naar huis. — Gratis vervoer naar huis voor bouwvakarbeiders.

Krachtens art. 31 van de collectieve arbeidsovereenkomst, zoals ze door het Nationaal Paritair Comité der bouwbedrijven in dato 12-5-1955 werd vastgesteld en door het Kon. besluit van 20-7-1955 werd bekrachtigd, wordt voor bouwvakarbeiders, buiten hun werkplaats tewerkgesteld de bijkomende tijd voor hun verplaatsingen vergoed als werkelijke arbeidstijd. Dienvolgens dient het gratis vervoer van het werk naar huis, dat door de werkgever wordt verschaft als een integrerend deel van de uitvoering der arbeidsovereenkomst beschouwd te worden.

Toepassing der wet van 24 december 1903 wat betreft een arbeidsongeval tijdens zulk reistraject geschied.

Van der Seypen t./ Gemeenschappelijke Verzekeringskas voor Bouwwerk, Handel en Nijverheid.

Overwegende dat de vordering ertoe strekt verweerster te zien en te horen veroordelen om aan aanlegger te betalen, de wettelijke vergoedingen, zoals voorzien door de Wet op de arbeidsongevallen, voor zijn tijdelijke volledige werkonbekwaamheid van 27.10.1959 tot 18.1.1960, berekend op een basisloon van minstens 81.747 fr.; verweerster zich te horen veroordelen bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling; geding geschat op meer dan 2.000 fr.;

I. Wat betreft de feiten :

Overwegende dat op grond der gegevens van het proces-verbaal nr 1274, opgesteld door de rijkswachtbrigade van Lier in dato 29 oktober 1959, en van de verklaringen der betrokken partijen en de ondevraagde personen, de feiten, waarop onderhavige actie gesteund is, zich als volgt hebben voorgedaan : Op 27 oktober 1959 had aanlegger, samen met zijn broederwerkgever, Van der Seypen Jan Baptist, aannemer, gehuisvest op het zelfde adres als aanlegger, zegge Spoorstraat 22 te Antwerpen, werken uitgevoerd te Genk. Ze hebben, vermoedelijk om 17 u hun werk gestaakt. Daarna hebben ze samen verschillende logementshuizen bezocht te Genk doch, daar de prijs hun niet beviel, besloten ze terug huiswaarts te keren met de wagen van Van der Seypen Jan Baptist, voornoemd. Omstreeks 21 uur bezochten beiden een herberg te Aarschot en vertoefden er circa één uur om tegen 22 uur hun weg voort te zetten in de richting van Lier. De weg lag nat en glibberig en, bij het uitkomen van een bocht op de Aarschotsesteenweg te Lier, slipte het voertuig en kwam tegen een boom terecht, waarbij vooral aanlegger ernstige verwondingen aan voorhoofd en rug opliep. Het was toen ongeveer 23 uur.

II. Wat betreft de stellingen der betrokken partijen :

Overwegende dat aanlegger in hoofddeorde zijn vordering baseert op de wet van 24 december 1903 in zake van arbeidsongevallen door aan te voeren dat hij slacht-

offer werd van het ongeval op het ogenblik dat hij met het personenvervoer van zijn werkgever, in het bijzijn van deze laatste en onder diens leiding en toezicht, gratis van de werf naar de werkplaats, die tevens zijn woonplaats is, teruggevoerd werd; dat zulk gratis vervoer in de gegeven omstandigheden, volgens de rechtspraak, als een verlengstuk van de arbeidstaak moet aangezien worden;

Overwegende dat aanlegger daarenboven doet gelden dat in casu gratis vervoer door zijn werkgever niet alleen voortvloeit uit de tussen beiden vrij aangegane arbeidsovereenkomst doch dat het ten laste nemen van de verplaatsingskosten en het betalen van het loon voor de verplaatsingstijd door de werkgever zelfs verplichtend zijn gemaakt door een wettelijke beschikking, zodat dit vervoer *a fortiori* als een voortzetting van de arbeidstaak dient beschouwd te worden; dat immers artikel 31 van de collectieve arbeidsovereenkomst, die de arbeidsvoorwaarden in de bouwrijverheid regelt, zoals ze door het Nationaal Paritair Comité der Bouwbedrijven in dato 12.2.55 werd vastgelegd en door het Koninklijk Besluit van 20.7.55 werd bekrachtigd en bindend gemaakt, bepaalt: «de bijkomende tijd voor de verplaatsingen vereist wordt vergoed als werkelijke arbeidstijd»;

Overwegende dat aanlegger ten slotte beklemtoont dat hij door zijn werkgever vervoerd werd en hierdoor genoot was de wil van zijn vervoerder-werkgever lijdzaam te ondergaan;

Overwegende dat aanlegger uit de voorgaande beschouwingen concludeert dat het derhalve zonder belang is uit te maken of het reistraject al dan niet werd onderbroken;

Overwegende dat aanlegger in ondergeschikte orde en voor zover zijn hierboven weergegeven hoofdstelling niet zou aanvaard worden, zijn vordering grondt op de besluitwet van 13 december 1945 in zake van ongevallen, aan de werknemer overkomen tijdens het gewoon traject van huis naar het werk en omgekeerd; dat het ongeval immers gebeurde, wanneer de werknemer zich bevond op de terugweg van het werk naar huis;

Overwegende dat verweerster de zienswijze van aanlegger formeel verwerpt en daarentegen staande houdt dat het ongeval noch in de loop der arbeidsovereenkomst en ter zake van de uitvoering derzelfde, noch op de normale terugweg van het werk naar huis geschied is;

III. Wat betreft de toepassing der vooruitgezette stellingen in casu :

Overwegende dat, luidens de hoofdstelling van aanlegger het gratis vervoer van het werk naar huis, door de werkgever verzekerd, als een integrerend deel van de uitvoering van het arbeidscontract dient beschouwd te worden en dat deze bijkomende tijd als werkelijke arbeidstijd moet in aanmerking genomen worden; dat zulks blijkt zowel uit de rechtspraak ter zake als uit de collectieve arbeidsovereenkomst, afgesloten in het Nationaal Paritair Comité der Bouwbedrijven in dato 12.5.1955;

Overwegende dat artikel 31 van gezegde collectieve arbeidsovereenkomst als dusdanig slechts betrekking heeft op «de bijkomende tijd voor deze verplaatsingen vereist»; dat dienvolgens eendeels, wanneer deze bijkomende tijd abnormaal verlengd wordt door opzettelijk toedoen van de werknemer, hij niet meer als «voor deze verplaatsingen vereist» kan aangezien worden en de werknemer in zulk geval deze abnormale tijdsduur niet als arbeidstijd zal kunnen in rekening brengen ten overstaan van zijn werkgever en evenmin een

ongeval, hem in de loop van deze abnormale tijdsduur overkomen, als een arbeidsongeval in de zin der desbetreffende wet van 24 december 1903 kan doen doorgaan; dat dienvolgens anderdeels, wanneer deze bijkomende tijd abnormaal verlengd wordt door toedoen van de werkgever, deze laatste de gevolgen hiervan moet dragen; dat zulks ondermeer betekent dat, wanneer zodoende gedurende deze verlengde bijkomende tijd de werknemer het slachtoffer wordt van een ongeval, dit ongeval in zijn hoofd vermoed wordt een arbeidsongeval te zijn in de zin der wet van 24 december 1903;

Overwegende dat het immers hoogst onbillijk zou zijn de gevolgen van tekortkomingen van de werkgever op zijn economisch zwakkere en hem ondergeschikte werknemer af te wentelen, wijl deze laatste daartegenover doorgaans machteloos staat;

Overwegende dat in onderhavig geval aanlegger, niet alleen ingevolge de vrij aangegane arbeidsvoorwaarden tussen hem en zijn werkgever maar ook bij toepassing van artikel 31 der hierboven vermelde collectieve arbeidsovereenkomst, gratis van zijn werk naar huis vervoerd werd met de personenwagen van zijn werkgever, in diens bijzijn en onder diens leiding en toezicht en zijn reistraject dus de voortzetting vormde van de uitvoering van zijn arbeidscontract (Zie Civ. Liège, 26 maart 1930, J.J.P. 1930 p. 177);

Overwegende dat noch de werkelijkheid van het ongeval noch het geografisch aspect van de weg betwist worden; dat verweerster echter de terugweg aanvecht vanuit chronologisch standpunt; dat zij te dien einde laat gelden dat het reistraject vanaf het werk te Genk tot de plaats van het ongeval te Koningshooikt grosso modo 6 uur in beslag nam, terwijl deze afstand per auto slechts 1 1/2 uur zou bedragen; dat bijgevolg de tijd, besteed aan de terugreis, abnormaal verlengd werd;

Overwegende dat deze imputatie slechts van belang wordt ten opzichte van aanlegger, indien de beweerde abnormale verlenging van de reistijd te wijten is aan het toedoen of opzet van de werknemer; dat in onderhavig geval, alhoewel aanlegger de broeder is van zijn werkgever, hij niettemin krachtens zijn arbeidscontract in verband van ondergeschiktheid staat tot deze laatste en derhalve vermoed wordt de wil van zijn broeder-werkgever ter zake van de uitvoering van zijn arbeidscontract te ondergaan; dat het opzet, dat eventueel aanlegger zou kunnen ten laste gelegd worden, moet blijken uit een welomschreven feit of gedraging doch niet ten genoegen van recht aangetoond wordt door een vaag «de commun accord», waarvan verweerster gewaagt in haar besluiten (blz. 2); dat overigens uit geen enkel element der zaak kan afgeleid worden dat aanlegger het initiatief nam tot een onderbreking der terugreis of dat enig oponthoud op zijn uitdrukkelijk verzoek geschiedde;

Overwegende, dat, zo mocht blijken dat de bewering van verweerster met de werkelijkheid strookt en dat inderdaad de tijd, die objectief voor bedoelde verplaatsing vereist wordt, willekeurig en nodeeloos gerekt werd door de gedragingen van de werkgever, deze laatste voor de hieruit voortvloeiende verzwarende der arbeidsrisico's aansprakelijk dient gesteld te worden doch niet de werknemer, die gehouden is de wil van zijn werkgever in te volgen;

Overwegende dat, om al de hierboven aangehaalde redenen, aanlegger mag geacht worden het slachtoffer te zijn van een arbeidsongeval in de zin van de wet van 24 december 1903;

Overwegende dat verweerster in haar hoedanigheid van verzekeraarster van de werkgever van aanlegger dienvolgens gehouden is aan aanlegger de wettelijke

vergoedingen te betalen, zoals voorzien door de desbetreffende wet op de arbeidsongevallen;

IV. Wat betreft de aan aanlegger verschuldigde vergoedingen :

Overwegende dat zowel het basisloon van aanlegger als de duur zijner tijdelijke werkonbekwaamheid door verweerster worden betwist;

Overwegende dat het derhalve hoort te bevelen dat verweerster de nodige bescheiden zou voorleggen tot staving van haar bezwaren en onder meer de documenten, waarvan het bijhouden verplichtend is gesteld door het Kon. Besl. van 12 november 1952 (Belg. Staatsblad 16, 17 en 18 november 1952);

Overwegende dat het daarenboven gepast voorkomt, alvorens uitspraak te doen over de duur der tijdelijke werkonbekwaamheid, een geneesheer als deskundige aan te stellen met als opdracht, zo nauwkeurig mogelijk de periode te bepalen, gedurende dewelke aanlegger, ingevolge van zijn arbeidsongeval van 27 oktober 1959, tijdelijk geheel werkonbekwaam is geweest;

POLITIERECHTER TE MOL

23 april 1960

Rechter : M. Van Genechten.
Advocaat : Mr. J. Dyck.

Dronkenschap. — Over het percentage van het oplossen van alcohol tussen het ogenblik van de feiten en het nemen, resp. het ontleden van het bloedstaal bestaat geen zekerheid.

Het oordeel van de deskundige, die in een bloedstaal 1,38 gr alcohol per liter vindt maar besluit tot de aanwezigheid van 1,567 gr. door toevoeging van een vermoedelijke hoeveelheid alcohol, die tussen het ogenblik van de feiten en het nemen, resp. ontleden van het bloedstaal met 0,15 gr per uur zou zijn opgelost, biedt geen zekerheid. De deskundigen zijn het over het percentage van bedoelde oplossing niet eens; terwijl in de wetgeving hierover ook geen aanwijzingen zijn verstrekt.

In geval van twijfel moet deze aan de verdachte geheel ten goede komen.

O.M. t/ Borremans en N.V. Belgische Petroleum Raffinaderij.

Overwegende dat de burgerlijk verantwoordelijke, alhoewel behoorlijk gedagvaard, niet verschijnt noch iemand voor haar;

Overwegende dat de feiten welke aanleiding gaven tot de inbetichtigingstelling kunnen worden samengevat als volgt :

Betichte wil een gestationeerde auto voorbijsteken maar merkt dan een auto langs de rechterkant der baan; hij heeft een overdreven snelheid zijnde, volgens zijn eigen verklaring, 80 km per uur, dan wanneer de toegelaten snelheid, wegens de gevaarlijke toestand ter plaatse, slechts 50 km per uur mag bedragen; hij botst tegen de stilstaande auto en daarna tegen een paal naast de weg; de verbalisanten bevinden, evenals de ter plaatse geroepen geneesheer, bij betichte slechts oppervlakkige kwetsuren — bij nader onderzoek van zijn behandelende geneesheer, blijkt het echter, volgens certificaat, afgeleverd door Dokter Cuyvers te Boom, dat hij een breuk had ondergaan

van de zevende linkerrib, ernstige kwetsuren aan linkerpols en rechterschouder, kneuzingen en schramwonden aan aangezicht, armen en benen, met als gevolg behandeling in de kliniek H. Familie te Reet en een werkonbekwaamheid van verschillende weken;

Overwegende dat, gezien het betrekkelijk zwaar ongeval en de ernstige kwetsuren welke door betichte werden opgelopen, het goed mogelijk is dat hij zodanig van streek was dat zijn spraak, zijn gang en de onbeholpenheid van betichte hierin hun oorzaak vinden en de getuigenissen, te goeder trouw, zijn toestand hebben toegeschreven aan alcoholinvloed;

Overwegende dat de feiten der zaak geen bewijs zijn van zijn dronkenschap daar hij een verkeerd manuever heeft uitgevoerd hetwelk ook door niet dronken personen kan worden gedaan;

Overwegende dat het onderzoek van het bloedstaal niet met absolute zekerheid een alcoholgehalte bewijst van meer dan 1,50 gr. per liter; inderdaad de aangeestelde deskundige heeft slechts 1,38 gr. per liter vastgesteld maar besluit tot een aanwezigheid van 1,567 gr. door toevoeging van een vermoedelijke hoeveelheid alcohol welke zou zijn opgelost tussen de tijd van de feiten en het ontleden van het bloedstaal, als basis nemende 0,15 gr. afname per uur;

Overwegende dat niet alle deskundigen het hierover eens zijn en de wetgeving hierover niet de minste aanduiding geeft — in het verslag van de Commissie van Justitie geeft professor Moureau een gemiddelde van 0,08 gr. per uur, in welk geval, het alcoholgehalte geen 1,50 gr. per liter zou bereiken;

Overwegende dat alle twijfel in het voordeel van betichte moet blijven en feit onder letter a) dus niet voldoende is bewezen;

Overwegende dat het feit onder letter b) voldoende is bewezen door de getuigenissen en het verslag van de verbalisanten;

Overwegende dat de tweede gedagvaarde moet burgerlijk en solidairlijk verantwoordelijk verklaard worden voor boete en kosten lastens betichte, hoofdens het feit onder letter b).

.....

BOEKBESPREKING

Th. Vindevogel, Nederlandse Grammatica. — Antwerpen, De Sikkel, 1958, 224 pp.

Al degenen die geregeld en fatsoenlijk willen schrijven, wensen af en toe hun geest op te frissen. Hun taalkennis moet onophoudelijk worden uitgebreid en hun taalvaardigheid mag trouwens niet afslippen.

Het lezen of het veelvuldig openslaan van taalkundige werken of een degelijke grammatica is daarvoor het geschikte middel.

In dat opzicht wensen we aandacht te vragen voor een moderne grammatica, waarvan de schrijver een normatieve behandeling geeft van veel taalverschijnselen.

Ik heb met hem gesproken (Liever niet : Ik heb er mee gesproken), p. 82.

In de omgangstaal : elkaar, mekaar (gemeenzaam). De vormen malkaer, malkander komen in het A.B. nauwelijks voor, p. 83.

Opgelet ! Dezen die... is geen A.B. Hiervoor gebruiken we *hij die, zij die, degenen die...* p. 90.

Over het betrekkelijk voornaamwoord schrijft de neerlandicus o.m. :

... 12. Dadelijk na het eten ging hij weg, wat ik

erg onbehoorlijk vind. [In deze zin is] *hetgeen* (verouderd). p. 93.

8. Oude naamsvormen. Genetief: Voor aller ogen verdronken de twee roeiers. In veler harten gloeide nog hoop. p. 98.

58 F, zegge achteenvijftig frank (*ik zeg*). Verzoekedadelijk te antwoorden (*ik verzoek*). p. 121

Het hoofdstukje over de « Woordschikking » en andere bladzijden mogen we geenszins ongelezen laten.

Deze grammatica is van nut voor het hedendaagse taalgebruik.

A. Blontrock.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

Bruijn A. R. de, De notariële akte als executoriale titel. — Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zoon.

Gros P., Televisie, Parlement, pers en publiek, Proefschrift Gem. universiteit Amsterdam, Assen, Van Gorcum & Co.

Hofstra H. J., Invordering. 4e dr. Bew. door A.C. den Lulk en W.P. Erasmus, Gorinchem, J. Noorduijn en Zoon.

Kloosterman J. B., Wetten inzake den accijns op het gedistilleerd. Gorinchem, J. Noorduijn & Zoon, De belastingwetgeving, onder red. van P. Karmelk. *Opstellen*, aangeboden aan Prof. Mr. dr. G. van den Bergh ter gelegenheid van zijn aftreden als hoogleraar in het Nederlandse staatsrecht aan de universiteit van Amsterdam, Alphen aan den Rijn, N. Samsom.

Remijn A., De sociale verzekeringswetgeving in Nederland, J. B. Wolters.

Soest C. van, en A. Meering, Leidraad bij de belastingstudie, Arnhem, S. Gouda Quint, D. Brouwer & Zoon.

Top G. J. van der, Samenvoeging van gemeenten, Analyse der parlementaire behandeling sinds 1951. Proefschrift Utrecht, Arnhem Vugaboekery (G. W. Van der Wiel & Co.)

Verherk H. C., Taalanalyse in de administratie, Arnhem, G. W. van der Wiel & Co.

Frankrijk

Andrieux Ph., L'Evolution du statut des obligataires, Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.

Bailey R., L'Intégration économique en Europe de la C.E.C.A. à l'A.E.L.E., Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.

Bastid S., David R., Drobnig U., Focsaneanu L., Foyer J., Grossen J.-M., Kiss A. Ch., Luchaire F., Sweeney J., Szer S., Vignes D. et Wortley B., La Personnalité morale et ses limites, Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.

Carabiber Ch., L'Arbitrage international de droit privé, Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.

Castro R., Fonds de commerce, Lib. Sirey.

Charles R., Le Droit musulman, Presses Universitaires de France.

David R., Le Droit français, 2 vol. T. I. II., Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.

Desiry R., Achat et échange d'appartements, Lib. Sirey.

Durand P., La Tendence à la stabilité du rapport contractuel, Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.

Faucher M., Les Réformes de la Ve République. Chez l'Auteur.

Fromont M., La Répartition des compétences entre les tribunaux civils et administratifs en droit allemand. Lib. Générale de Droit et de Jurispr.

Hassan M., L'amende pénale dans les droits modernes et spécialement dans le code pénal suisse. Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.

Kasme B., La Capacité de l'organisation des Nations Unies de conclure des traités, Lib. Générales de Droit et de Jurisprudence.

Kornprobst L., Contrat de soins médicaux. Lib. Sirey.

Lafon J., La Responsabilité civile de fait des malades mentaux, Lib. Générale de Droit et de Jurispr.

Lévy-Bruhl H., Recherches sur les actions de la loi, Lib. Sirey.

Menasseyre R., Le Contrat de travail en agriculture, Lib. Sirey.

Munier Jean-Jacques, Statut social des routiers, Lib. Techniques.

Peureux G., Le Conseil exécutif de la Communauté, Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.

Rapin A., Dupouy C. et Poly J., Précis de droit commercial, Lib. Dunod.

Romeu A., Le Contribuable devant l'administration, Lib. A. Romeu.

Schmitt B., La Formation du pouvoir d'achat, Lib. Sirey.

Singer J., Le Maire et ses pouvoirs de police, Lib. Sirey.

Villey M., Le droit romain. Nouv. édit., Presses Universitaires de France.

Engeland

Bingham L., Motor Claims Cases, Butterworth.

Davison L., The Principles of Penal Reform, Beckly Pamphlets, Epworth P.

Frank M.M., Diary of a District Attorney, Cassell.

Gosling J. & D. Warner, Shame of a City, W. H. Allen.

Havard J. D. J., The Detection of Secret Homicide, Camb. Stud. in Criminology, Macmillan.

Hyde H.M., Trials of Oscar Wilde, Notable Brit. Trials S., Hodge.

Kahana K., The Case for Jewish Civil Law in the Jewish State, Soncino P.

Kane J. N., The American Counties, Scarecrow P. Bailey Bros.

King E. M., The Auxiliary Police Unit, Blackwell.

Mannheim H., Pioneers in Criminology, Stevens & Sons.

Mueller G., The French Penal Code of 1810 as Amended 1959, Tr. fr. French J. F. Moreau & G. Mueller, Amer. S. of Foreign Penal Codes, Sweet & M.

Mueller G., The Korean Criminal Code, Sweet & M.

Munkman J., Damages for Personal Injuries and Death, Butterworth.

Musatti J., The Constitution of the United States, Van Nostrand.

Poynton T. L., The Institute of Municipal Treasurers and Accountants A. Short History, Inst. Municipal Treasurers.

Royal Commission on Local Government in Greater London, Statement of Evidence bij the Centre for Urban Studies, Centre for Urban Studies, Flaxman Ho. Flaxman Terrace.

Schafer S., Restitution to Victims of Crime, Stevens & Sons.

Schwerzenberger G., A Manuel of International Law. Stevens & Sons.

Zwitserland

Bitzi Albert, Kollaturrechte und Kollaturpflichten im Amte Entlebuch, Schüpfheim, Buchdr. Schüpfheim, 1959.

Blaser André, Les officiers de l'évêque et des couvents du diocèse de Lausanne, Lausanne, 1960.

Hauser Willy, Hauser Robert, Gerichtsverfassungsgesetz vom 29 Januar 1911 mit den zeitherigen Änderungen, Kanton Zürich, Erl. von W'H' und R'H' 3. neu bearb. Aufl. des von Hans Sträli unter Mitw. von Willy und Emil Hauser hrg. Kommentars, Zürich, Schulthess.

Läubin Pieter, Die steuerrechtliche Behandlung der Lebensversicherungen in der Schweiz, Bern, Cosmos-Verlag, 1960.

Michon Francis, La condition des gens mariés dans la famille vaudoise au 16e siècle. Lausanne, 1960.

Wyss Ernst, Stempelabgaben, Comptonsteuer und Verrechnungssteuer, Begr. von E'W' Fortgeführt von Robert Pfund, Basel, Verlag für Recht und Gesellschaft, Losebl.-Ausg.

Oostenrijk

Nanassy Béla v., Das internationale Eisenbahnfrachtrecht. Nach dem Internat. Übereinkommen über den Eisenbahnfrachtverkehr vom 25 Okt. 1952, erl. u. kommentiert v. Béla v. Nanassy. Mit einer Einf. v. R. Cottier, Änderungen u. Ergänzungen, Wien, Gof-Verl.

Duitsland

Arens Peter, Streitgegenstand und Rechtskraft in aktienrechtlichen Anfechtungsverfahren. Bielefeld; Dt. Heimat-Verl. Giesecking, 1960.

Beitzke Günther, Familienrecht. Ein Studienbuch, neubearb. Aufl. — München u. Berlin, Beck, 1960.

Benner Willi, Versicherungspflicht und Versicherungsfreiheit in der Kranken-, Renten- und Arbeitslosenversicherung. Tabellarische Übersicht. f. Selbständige u. Unselbständige mit. Gesetzeswortlaut u. Anmerkungen. Heidelberg, Verl. Ges. Recht u. Wirtschaft, 1960.

Blessin Georg, Wiedergutmachung. Bad Godesberg, Hohwacht, Verl. 1960.

Gester Heinz, Hans-Böckler-Gesellschaft. Die betriebsverfassungsrechtliche Stellung von Belegschaft und Betriebsrat, 1960, Köln, Bund-Verl.

Götz Hans Norbert, Das Seefrachtrecht der Haager Regeln nach anglo-amerikanischer Praxis. Bielefeld, Dt. Heimatverl. Giesecking, 1960.

Hellenthal Werner, Die Regelung der Zurechnungsfähigkeit in den Rechtsordnungen des deutschen und des französischen Sprachkreises. Stuttgart: Kohlhammer, Bruxelles, Librairie Encyclopédique, 1959.

Huber Hans, u. Adolf Schüle, Persönlichkeitsschutz und Pressefreiheit. Gutachten im Auftr. d. Bundesministers d. Justiz Mit. e. Vorw. von Fritz Schäfer, Bonn, Bundesministerium d. Justiz, 1960.

Köttgen Arnold, Sicherung der gemeindlichen Selbstverwaltung, Münster/Westf. Aschendorff, Freiherr vom Stein-Gesellschaft e. V. Schloss Cappenberg, Vorträge.

Lyon Thea, Das Verbrechensbegriff in der Strafrechtswissenschaft der DDR. Bonn, Röhrscheid, 1960.

Mezger Edmund, Strafrecht. Ein Studienbuch, München u. Berlin. Beck, 1960.

Stiebitz Fritz, Das Prinzip der Anschaulichkeit im polizeilichen Unterricht. 3 erg. Aufl. Lübeck, Verl. f. polizeiliches Fachschrifttum, 1960.

Tackenberg Gisela, Kreuzverhör und Untersuchungsgrundsatz im spanischen Strafprozess. Bonn, Röhrscheid, 1960.

BALIELEVEN

Jonge Balie van het Arrondissement Breda

Op 6 oktober 1960 heeft voor de Jonge Balie van het Arrondissement Breda, Vrederechter Mr. F. Vranken te Beringen een lezing gehouden over het onderwerp: « Waarheid en verzinzel omtrent de dienaars van Themis ».

TAALKUNDIGE KRONIEK

Houden aan

Onze stadsgenoten zullen eraan houden deze kunstenaars, samen met dezen waarover wij het vroeger hadden, te komen toejuichen in het Feestpaleis (Oostende, 30 oct. '59).

Niettemin hadden talrijke parochianen eraan gehouden de plechtigheid bij te wonen (Gent, 31 jan. '60).

Veel leden van de Bond hebben er aan gehouden op haar begrafenis aanwezig te zijn (Brussel, 15 maart '60).

Het gallicisme « aan iets houden » doet nog altijd opgeld te onzent. Laten we het met wortel en tak uitroeien. Waarom gebruiken de Vlamingen de zegswijze *iets op prijs stellen* niet? Dat is toch beter Nederlands.

[Frans] Tenir à quelque chose, [Vlaams] aan iets houden, [Algemeen Nederlands] *er prijs op stellen*. — Dr. Jac. Van Ginneken S.J., *Handboek der Nederlands(ch)e Taal*, 1928, p. 133, kol. 1-3.

Onze stadsgenoten zullen *er prijs op stellen* deze kunstenaars, samen *met hen over wie* wij het vroeger hadden, te komen toejuichen in het Feestpaleis.

Niettemin hadden talrijke parochianen *er prijs op gesteld* de plechtigheid bij te wonen.

Veel leden van de bond (Veel bondsleden) hebben *er prijs op gesteld* op haar begrafenis (deftiger: uitvaart) aanwezig te zijn.

(« Onze Taalblaadjes »).

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Notarissen : jrg. 1960 - nr. 9 :

R. Vandekerckhove, De hervorming van art. 918 B.W. (W. van 4 januari 1960.)

Sociaal economische wetgeving : jrg. 1960 - nr. 8 :

G. M. Greup, Het ontwerp van wet op het afbetalingsstelsel. — J. Peters, De overeenkomst, gesloten met naleving van onverbindend verklaarde mededingingsregelingen (II). — H. H. Maas, Enkele opmerkingen over de Raad van Minister in de Europese Gemeenschappen.

Nederlands Juristenblad : jrg. 1960 - nr. 34 :

J. C. Van Oven, Het echtscheidingsvraagstuk. — S. Boas, Art. 959 Rv. een nog steeds gehandhaafde anomalie I.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : jrg. 1960 - nr. 4646 :

L. Lancée, De betekenis van de devaluatie-arresten (II, slot). — H. van Santen, Artikel II van de Successiewet 1956 en het arrest van de Hoge Raad van 2 december 1959 B.N.B. 1960/20. — K. N. Korteweg, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Zakenrecht (II).